

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

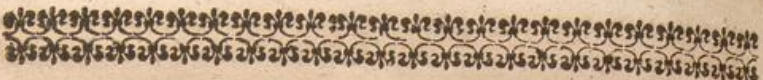
**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Liber Primvs. In Qvo De Sensvs Nocte Dissertivr.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

LIBER PRIMVS.

IN QVO DE SEN-
SVS NOCTE DISSE-
RITVR.

CANCION I.

EN vna nocte escura,
Con ansia en amores inflamada,
O dichosa ventura,
Sali sin ser notada,
Estando y ami casa sosegada.

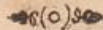
SENSVS.

Quadam Nocte Obscura
Anxijs amoribus inflamata
O sortem fortunatam
Exiui, nec sui obseruata
Cum esset iam domus mea tranquillata.

Cantus Expositio.

Efert hoc primo Cantu anima modum ac rationem, quo in egressione secundum affectum a seipsa rebusque omnibus via est; per veram videlicet mortificationem, vniuersis illis ac sibi met ipsi emoriendo, vt vitam amoris dulcem ac iucundam in Deo viuere possit. Quam a seipsa rebusque omnibus egressionem, asserit *Quadam Nocte Obscura* contigisse: per quam hoc loco contemplationem purgatiuam (sicuti postmodum dicitur) intelligit; hæc enim, sui ipsius ac rerum omnium abnegationem in anima producit. Hanc porro egressionem, exitum, asserit hic illa, se vi caloreque quem illi sponsi sui amor in dicta contemplatione obscurâ impertijt stimulatam, perficere potuisse. Qua in re optimam quæ sibi obtigit sortem exaggerat, adeo videlicet prospero euentu se ad Deum per Noctem hanc pertexisse, vt irium inuiciorum nullus (qui sunt Mundus, Caro & Dæmon) iter hoc semper inter turbantium illam potuerit præpedire: eò quod dicta contemplationis purificatæ Nox, in sensualitatis suæ domo, vniuersas passiones, & appetitus secundum illarum contrarios motus, conspiciet ac mortificauerit.

CAPVT

CAPVT I.

Proponitur primus versus, & de incipientium imperfectionibus tractatio inchoatur.

Quadam Nocte Obscura.

Hanc obscuram noctem tunc ingredi incipiunt animæ, cum illas Deus, ex incipientium statu (eorum videlicet, qui in via spirituali meditatione videntur) educit, & in proficientiam, qui iam est contemplatiuorum, collocare incipit; quo tandem, postquâ proficientium statum fuerint emensi, ad perfectorum, qui est diuinæ cum Deo vniõnis, perueniant. Quamobrem vt manifestius, quidnam sit nox ista, per quam transit anima, & ob quam causam à Deo in ea collocetur percipiatur; opere præmium erit primo loco aliquas hinc incipientium proprietates attingere, vt status sui in quo versantur imbecillitatem intelligant, viribusque animi comparatis, vt eos Deus in nocte hac, in qua animæ virtutum robur acquirit, & ad inestimabiles diuini amoris delicias percipiendas confirmantur, collocet, peroptent. Et licet aliquid nobis in huiusmodi tractatione temporis insuendum sit; non amplius tamen id erit, quam ad immediate de nocte hac obliuiscenda agendum satis sit. Sciendum itaque est, animam postquam seriuè ad Deo insuetudinem sese conuertit, vt plurimum ab eo in spiritu ad eum feruè modum nutriti ac blandimentis deliniti, quo amanissima Mater tenellum nutrit infantem, quem vberum suorum calore fouet, lusuque lacte, ac delicatis & dulcibus cibis pascit, vltis suis gestat, varietque demulcet: verum secundum quod maio-

ra corporis incrementa sumit infans, subtrahit etiam illi Mater blanditias tenerumque obteggit pectus, illudque amaro aloë illinit, & ex vltis depositum, suis facit passibus incedere, vt hoc pacto infantium proprietatibus abdicatis maioribus ac solidioribus rebus sese dedat.

Amanissima gratiæ Diuinæ Mater, statim ac noua Deo inferuendi calore feruoreque regenerat animam, vniuersa etiam hæc illi exhibet officia. Facit enim eam dulce sapidumque spirituale lac in rebus omnibus diuinis absque vlllo suo labore reperire; in vniuersis quoque spiritualibus exercitijs, maximam consolationem & gustum: hic enim præbet illi Deus suum teneri amoris vber, quem admodum tenello infanti. Hinc huiusmodi animæ deliciae sunt, orationi multum temporis, vel fortassis noctes etiam integras insumere; ipsius oblectamenta sunt pœnitentiæ recreationes, ieiunia, vnicum solatium, sacramentis frui, deque rebus diuinis sermones miscere.

Quibus rebus omnibus quanquam magna cum efficacia & contentione incumbant & vacent, magnamque in ijs adhibeant diligentiam spirituales viri, spiritualiter tamen loquendo, vt plurimum debiliter admodum, & imperfecte sese in illis gerunt. Cum enim ad huiusmodi res, exercitiaque spiritualia moueantur suauitate illa, & consolatione, quam in ijs reperiunt, cumque fortis luctæ exercitatione minime virtutum habitus acquisierint; in spiritualibus istis suis exercitijs multis defectibus & imperfectionibus sunt obnoxij; vniquisque enim secundum perfectionis quem acquisiuit habitum, operatur. Cum autè nondum prædictos fortes virtutum habitus acquirere potuerint; hinc est quod necessario infantium more debiliter operentur.

*Incipientes
vt plurimum in
spiritu debiles sunt,
& quare.*

B.
Iannis
Cruce

Opera
ystica

NVI
124

Quæ res veliquidius constet, & ut pateat quam debiles sint incipientes isti in virtutibus, quas in ijs rebus quas dicta suavitate illecti facile operantur, exercent, septem capitalia vitia percurrendo, nonnullas ex plurimis imperfectionibus quas in quolibet eorum incurrunt referemus. Unde perspicue patebit quam infantiliter isti operentur. Constat præterea, quanta secum obscura nox (de qua immediate sumus acturi) adducat bona: cum ab vniuersis imperfectionibus istis animam emundet, & repurget.

CAPVT II.

De nonnullis spiritualibus imperfectionibus quas in superbia materia admittunt incipientes.

Res diuinae ex se animum ad humilitatem flectunt.

Quoniam incipientes isti in rebus spiritualibus exercitijsque deuotis, ad eò se feruētēs & sollicitos animaduertunt: ex huiusmodi prospero successu (quamquam res Diuinæ & Sanctæ, ex se ad humilitatem animum flectant) propter eorum imperfectionem, sæpe suboritur illis quidam occultæ superbiæ ramus: ex quo prouenit, ut aliquam sui ipsorum operumque suorum satisfactionem & complacētiam concipiant. Hinc etiam pullulat in eis pruritus quidam seu procliuitas vanissima de rebus spiritualibus coram alijs differendi; imò etiam interdum eas potius docendi, quam discendi, iudicando, & condemnando in cordibus suis alios, quos eo deuotionis modo conspicuos, quo ipsi vellent, haudquaquam animaduertunt; imo etiam aliquando id quod sentiunt verbis effutiant, similes hac in parte Phariseo, qui Deum laudando, seipsum de operibus quæ faciebat, iacta-

bat, Publicanumque despiciebat. Huiusmodi hominibus crebrius cacodæmon feruorem addit, & ad ista similiaque opera perurget, ut hoc modo maiora in eis superbia & præsumptio incrementa capiat. Optime siquidē nouit malignus quod vniuersæ virtutes istæ & opera quæ faciunt, tantum abest ut aliquid illis profint, ut potius in vitium sint conuertenda. Et eorumque dementiæ horum nonnulli delabuntur, ut neminem alium præter seipsum probum videti vellent: unde etiam data occasione, verbis suisque alios improbant, eisque detrahunt, festucam in alieno oculo intuentes, trabem verò in proprio non cernentes. *Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides: alienum culicem excolentes, proprium verò camelum deglutientes.*

Interdum etiam cum eorum spirituales Magistri (cuiusmodi sunt Confessarij, & superiores) illorum spiritum viuendique rationem improbant (res enim suas ab eis magni fieri, laudarique cupiunt) suum ab eis spiritum, minime intelligi iudicant, vel certe eos haudquaquam spirituales esse arbitrantur, quandoquidem ei non suffragantur, neque sese accommodant. Hinc etiam confestim alium, qui eiusdem sit cum ipsis sententia, & cui interiora sua aperiant, experunt & inquirunt: ut plurimum enim de spiritus sui rebus cum illis agere cupiunt, quos eas magni penitros laudaturosque existimant. Ab eis verò, qui eas ut illos ad rectum securumque iter reuocare possint nihili faciunt, tanquam ab ipsa morte abhorrent; imò aliquando eos exosos habent. Ex nimia sui ipsorum præsumptione, multa solent isti sibi agenda proponere, modica tamen præstare.

Nonnunquam etiam ab alijs suum spiritum, & deuotionem agnosci petunt: quam-

quam ob causam exteriora motuum, sus-
pitorum aliarumque caeremoniarum in-
dicia produunt, interdum quoque solent
in publico potius, quam in occulto, rapras
aliquos seu mentis excessus pati, quos et-
iam promouet daemou; gratumque illis
est, ab alijs id agnosci, quod ipsi tantope-
re concupiscunt. Plures ipsorum intimam
Confessariorum amicitiam, & familiari-
tatem ambiunt: vnde innumeræ illis ori-
untur inuidentiæ & inquietudines. Pec-
cata sua nudè clareque aperire erubescunt,
ne forte à Confessarijs suis minoris fiant;
vnde & varijs ea colorant modis, ne ad eò
improbi appareant: quod tamen potius
est se ipsos excusare, quam incusare. Non-
nunquam alium Confessarium quaerunt,
cui mala sua pandant, ne prior ille aliquid
eis mali inesse, sed omnino probos esse ar-
bitretur: vnde etiã bona sua libètijs tem-
per dicunt, & aliquando huiusmodi ver-
bis vtuntur, quæ plura & maiora ea esse
significent, quam in rei veritate sint, ad-
minusea perfecta videri desiderant: cum
tamen maioris esset humilitatis (vt iam
dicemus) res suas diminuere, nihilque tale
proferre, vnde vel ipse, vel quispiam alius,
alicuius eos momenti posset existimare.

Nonnulli etiam istorum parui faciunt
suos defectus: interdum autem nimium
ex eo, quod in illos labantur affliguntur,
se iam sanctos esse debuisse existimantes,
vnde & sibi ipsis impatienter irascuntur:
quod certe insignis est imperfectio-
nis. Crebro apud Deum anxij precibus in-
stant, vt eos à suis imperfectio-
nibus liberet, quod, vt molestiam,
quæ ex illis nascitur euadant, potius fa-
ciunt; quam Dei ipsius intuitu: non ani-
maduertentes miseri, quod si Deus illo-
rum votis annueret, maiori fortassis su-
perbia intumescerent. Illibenter & inuiti
alios laudant, ab alijs verò laudari cupiunt;

& interdum etiam aliorum laudes aucu-
pantur: qua in re similes sunt virginibus
fatuis, quæ cum extinctas haberent suas
lampades, oleum aliunde quaerebant. Da-
te nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ ex-
tinguuntur.

Matth. 25.
n. 3.

Quidam istorum in huiusmodi imper-
fectiones in gradu intenso corruunt, &
per illas in grauiora mala; nonnulli verò in
minus intenso; quidam autem primos
duntaxat earum motus, vel paulo amplius
sentiunt, vixque aliquis istorum incipien-
tium reperitur, qui feruoribus istis duran-
tibus, in aliquid istorum non impingat.

At illi qui in hoc statu perfectius gra-
diuntur, diuersa admodum ratione, ac
cum differenti spicibus temperamento vi-
uunt; non mediocriter siquidem in humi-
litate proficiunt, non solum opera sua
nihilifaciendo, sed etiam sibi ipsis modicè
admodum satisfaciendo, vniuersos alios
multo se meliores existimando, vnde &
solent illis sancte inuidere, Deo sicut ipsi
faciunt, inleuire peroptando. Quo
enim maiori feruore inardescunt, & quo
maiora patrant opera, suauioribusque in
illis perfruuntur delitijs; (cum humiles
sint) eò amplius, quantum honoris & ob-
sequij mereatur Deus, quamque exiguum
sit omne illud, quod ipsius causa faciunt,
agnoscunt: vnde & quo maiora præstant,
eò minus sibi ipsis satisfaciunt. Tot enim
ac tanta, amore ipsius stimulante, propter
eum efficere vellent, vt vniuersa quæ agunt
nihil illis esse videantur: quæ sollicitudo
amoris tantoperè eos breui tempore vr-
get & occupat, vt nunquam, si alij quid-
piam boni faciant, vel non faciant ani-
maduertant; quod si animaduertunt, hoc
fit (sicut diximus) multo eos se meliores
existimando. Hinc fit, quod cum se ipsos
paruipendant, ab alijs etiam parui fieri,
resque suas diminui ac despici percipiant.

Incipien-
tium qui
ad perfe-
ctionem
tendunt
proprieta-
tes.

B b 3 Et

B.
Ianni's
Cruce

Opera
ystica
NVI
124

Et quod plus est, quamvis eas, quispiam magnifacere & laudare velit, nulla illi ratione fidem accommodare queunt: imisumque ac peregrinum eis videtur, sua bona prædicari.

Huiusmodi homines magna cum animi tranquillitate & demissione, à quocunque qui eis prodesse possit, instrui cupiunt: qua in re non mediocriter ab ijs, de quibus nuper sumus locuti distant; ipsi enim omnes docere vellent, imo si quando ab alijs se edoceri animaduerant, ipsi semet ex ore loquentis verba rapiunt; tanquam qui iam id pridem noverant.

At hi de quibus in præfenti agimus, plurimum à cuiusquam instructione, ac magistri officio abhorrent. Paratissimi etiam sunt, si iubeantur aliud ab eo quod tenent, iter modumque vitæ arripere: nunquam enim se aliqua in re rectè agere arbitrantur. Dum alios laudibus euehi audiunt, mirifice lærantur, indeque solum, quia sicut ipsi Deo non inseruiunt, affliguntur. Ad res suas recensendas minime proni sunt: tantopere etiam eas despiciunt, ut etiam suis spiritualibus magistris eas verbis aperire erubescant; videntur enim illis eiusmodi esse, quæ ne verbis quidem effert dignæ sint. Optant potius defectus peccataque sua pro palare; vel certe taliter res suas aperire, ut non appareant actiones virtuosæ, unde etiam magis ad animam spiritumque suum communiandum ei, qui minoris res suas faciat propendent; quod certe spiritus simplicis, puri, ac veracis proprium est. Deoque non mediocriter acceptum. Cum enim in animabus istis humilibus sapiens Dei spiritus commoretur, cõfestim illas ad theatros suos recõdendos, mala verò foras expellenda, mouet & inclinat. Conferunt quippe humilibus Deus hanc gra-

*Simplicis
ac puri
spiritus
apertum.*

tiam, cum cæteris simul virtutibus: quem admodum superbis eam denegat.

Libenter isti, vel cordis sui languinem, ei qui Deus inseruit præberent, & quantum in eis est, ut illi ab omnibus seruiatur, laborant. Cum in imperfectiones laborant, humiliter & cum quadam spiritus teneritudine amorosque Deum amore se ipsos sustinent, ipsi bonitati confidendo. Verum animas, quæ in suis primordijs hoc perfectionis modo gradiuntur, existimo (ut dictum est) esse pauciores, imò admodum paucas: satis quippe nobis esset, si in contraria mala non ruerent. Hanc enim ob causam (ut postmodum dicturi sumus) eos quos ab omnibus imperfectionibus istis Deus repurgare vult, in obscura collocat nocte.

CAPVT III.

De imperfectionibus, quas incipientium nonnulli, in secundo capitulo vitijs, Avaritia videlicet materia spiritualiter loquendo, incurere solent.

MULTI etiam incipientium istorum, non leui interdum avaritia spirituali laborant. Vix enim illos videas, coque à Deuo acceperunt spiritu contentos, qui etiam non mediocriter affliguntur & conqueruntur, quia eam quam in rebus spiritualibus cuperent consolationem, haudquaquam reperiunt. Multorum nunquam audiendis consilijs, spiritualibusque præceptis explentur, pluresque habent & euoluunt libros, qui de huiusmodi rebus agunt, & plus hac in re temporis, quam in rectè operando insunt, nulla interim petse & modificationis & paupertatis spiritus, cui studere debe-

deberent)habita ratione. Multi præterea imaginibus, Crucibusque admodum curiosi nõ exigui valoris sese onerant: iamque abijciunt vnas; iam assumunt alias; iam illas permurant, iam iterum repetunt, nunc illas hac ratione elaboratas volunt, nunc verò alia; & plus affectus in ista, ob illius maiorem curiositatem pretiositatemque reponunt, quam in alia. Videbis alios Agnis sacratis, reliquiarijs, metalliq; infantium instar, crepundia è collo gestantium, oneratos. Qua in re proprietatem ego cordis, necnon adhesionem illam, qua figuræ, multitudini & curiositati istarum rerum affixi sunt improbo; eò quod hæc mediocriter spiritus paupertati contraria sint, quæ substantiam duntaxat deuotionis respicit, illisque tantum rebus, quæ ad illam excitandam satis sint, vitur, multipliciter verò curiositatemque istarum rerum fastidit; præsertim cum deuotio vera ex corde prodire debeat, veritatemque solam, ac earum rerum, quas res spirituales repræsentant, substantiam, intueri, cætera vero omnia nihil aliud sint, quam adhæsiõ, & proprietates imperfectionis, & ad assequendum perfectionis statum, necessario huiusmodi appetitus extingui & aboleri debet. Noui ego personam quandam, quæ amplius quam decem annis Crucis quadam ex Rami benedicti ligno ruditer impoliteque fabricata & circumflexa acicula transfixa utebatur, eamque semper secum gestabat, donec ego illam abstuli: nec tamen erat hæc persona mediocris iudicij & prudentiæ. Aliam quoque vidi, quæ Rosarium in globulis ex ossibus dorsi piscium confectis persoluebat, istorum tamen hominum deuotionem non propterea minoris coram Deo valoris fuisse certum est, quandoquidem manifeste patet, huiusmodi

res, nec arte, nec pretio illam prouocasse.

Illi potrò, qui in Principijs istis rectum iter tenent, nequaquam visibilibus instrumentis adhareant, neque illis sese onerant, nec amplius nosse volunt quam ad recte operandum satis sit. Ad hoc enim mentis oculos solummodo collimant, atque hoc tantummodo exoptant. Unde magna cum liberalitate, quidquid habent alijs distribuunt; & eorum delitiæ sunt, rebus omnibus propter DEVM & proximi charitatem carere, omnia iuxta virtutis huius leges disponendo. Solùm enim, vt dixi, ad medullam substantiamque perfectionis respiciunt, & vt DEO gratificentur, sibi verò in omnibus displiceant, desiderant.

Verum ab omnibus imperfectionibus istis, sicuti neque à cæteris, perfectè Anima repurgari potest, antequam illam DEVS in purgatione passus illius noctis obscuræ, de qua mox acturi sumus, collocet. Sed expedit, vt anima quantum valuerit ex sua parte seipsam repurgare perficereque conetur, vt à DEO ad Diuinam illam curationem & medicinam admitti mereatur, in qua ab omnibus illis, quibus ipsa remedium adhibere nequit sanetur. Quantumuis enim ipsa labore, non poterit industria sua, acriùs taliter seipsam repurgare, vt vel tantillum ad v. nionem Diuinam perfecti cum DEO amoris apra dispositaque sit; nisi ipse adhibeat manum, & eam igne illo ipsi obscuro, eo quem iam dicturi sumus modo, repurget.

Quæ ratione se gerant incipientes vero perfectionis itinere gradientes, quantum ad materiam Reliquiarum etc. spectant

B.
Ianni's
Cruce

Opera
ystica
NVI
124

CAPVT IV.

De alijs imperfectionibus, quibus incipientes isti, in tertio vitio, Luxuria videtur spiritualiter accepta, obnoxij sunt.

Alijs imperfectionibus, præter eas quas in singulis vitijs recensuimus multi istorum incipientium tenentur, quas ob prolixitatem euitandam prætermitto; aliquibus duntaxat magis præcipuis, & quæ sunt veluti origo & causa cæterarum adducis.

Quantum ad Luxuriæ vitium spectat, prætermisso nunc eo, quod est in peccatum istud labi (quoniam mens mea est de imperfectionibus, quæ nocte obscurâ repurgari debent, agere) multis incipientes isti imperfectionibus sciant, quæ Luxuria spiritualis appellari possent: non quod ita reuera sit, sed quia nonnunquam sentitur, & experientia percipitur in carne, ob illius fragilitatem, quando anima recipit spirituales communicationes. Crebro siquidem euenit, vt in ipsismet spiritualibus exercitijs, absque eo quod hoc in eorum situm sit potestate, impuri sensualitatis motus exurgant & sentiantur: & hoc interdum tunc fit, cum spiritus sublimem exercet orationem, vel certe Pœnitentiæ ac Eucharistiæ Sacramentis vtitur. Qui motus, cum non sint (vt dixi) in illorum potestate, ex vna è tribus causis oriuntur.

Ex tribus causis nascuntur spiritualis Luxuria motus. Prima est, spirituum reru suauitas.

Primo loco huiusmodi commotiones (quanquam raro, & in hominibus debilis complexionis) à suauitate, qua in rebus spiritualibus demulcet natura, interdum promanare solent. Cum enim spiritus sensusque suauitate illa fruantur,

refectione seu recreatione illa, quælibet etiam hominis pars, secundum portionem, & proprietatem suam, ad delectationem prouocatur. Tunc enim spiritus, qui est superior pars ad oblectandum, & se Deo recreandum excitatur: sensualitas verò, quæ inferior est portio, ad sensibilem suauitatem & delectationem permouetur: non enim nouit illa, alio delectationis modo frui. Vnde accidere potest, Animam secundum spiritum, in oratione Deo esse intentam; ex alia verò parte, secundum sensum, rebelliones, ac commotiones sensuales passiuè non absque graui sua renitentia & nausea, experiri. Cum enim vtræque portiones istæ, tandem vnicum sint suppositum; ordinariè rei illius, quam illarum quælibet suo percipit modo, ambæ participes fiunt. Nam (vt Philosophus ait) omne quod recipitur, ad modum recipientis recipitur. Atque ita in primordijs istis, imò etiam, quando Anima iam profecit, cum sensualitas ista imperfecta sit, nonnunquam spirituales delitias, cum eadem participat imperfectione. At quando pars hæc sensitiua, Noctis Obscuræ, de qua acturi sumus, purgatione, iam est reformata, non amplius imbecillitates istas patitur. Ad eò siquidem copiosè Diuinum recipit spiritum, vt ipsa potius in istum ipsam spiritum, tanquam in maiorem & amplioem se recepta videatur. Atque ita, secundum spiritus modum omnia admirabili quadam ratione, cuius vnita Deo particeps sit, possidet.

Secunda causa, ex qua interdum rebelliones istæ proueniunt, est cacodemon, qui vt animam orationi vacantem, vel certe vacare cupientem inquiet ac perturbet, turpes istas commotiones in natura suscitare conatur, hocque pacto

paſſo ſi Anima alicuius illas reputat moment, magnum illi infert detrimentum. Non enim duntaxat, ob huiusmodi commotionum metum & luſtam, quam cum illis inir, in orationis ſtudio ſit remiſſior, quod intendit dæmon: verum etiam nonnulli orationis exercitium omnino intermittunt, in huiusmodi exercitio plus ſe miſerias illas pati arbitrant, quam extra illud, & reuera ita eſt; idcirco enim illas potius cacodæmon in oratione, quam in alia quapiam re ſuſcitatur, ut ſpirituale exercitium deſerant. Neque hoc fatiſeſt; ſed etiam res admodum turpes & inhoneſtas, illis viuaciſſimè repræſentatur, idque interdum quibusdam ſpirituibus rebus, vel certe perſonis, quæ Animabus earum profunt, coniunctas admodum & proximas, ut hac ratione illas conſternat, & deſtruat; ita ut illi, qui commotiones iſtas alicuius eſſe momenti iudicant, ne intueri quidem aliquid, aut conſiderare audeant, conſeſſim enim in iſtud vel illud impingunt, præſertim illis qui humore Melancolico laborant; cum tanta efficaciâ ac vehementia iſta contingunt, ut commiſeratione digni ſint. Quando autem huiusmodi res hominibus iſtis mediante Melancolia contingunt, ordinariè minimè ab eis liberi euadunt, donec à tali humore ſanentur: niſi forte obſcuram noctem fuerint ingreſſi, quæ illos ab omnibus repurgat.

Tertia vnde promanare, bellumque huiusmodi turpes commotiones inferre ſolent leaturigo, ſolet eſſe metus, quem iam homines iſti, commotionum ac repræſentationum iſtarum turpium conceperunt. Timorem enim, quem illis ſubitanea, in rebus illis, quas vident, vel cogitant, vel tractant, memoria incutit, facit illos abſque vlla ipſorum cul-

pa, actus iſtos ſuſtinere.

Nonnunquam in perſonis iſtis ſpirituibus, ſive dum loquuntur, ſive dum ſpiritalia operantur, quidam exurgit vigor ſeu energia, ex memoria perſonarum, quas coram ſe habent orta; & cum quodam vani guſtus ſeu delectationis modo procedunt; quod etiam ex ſpirituuali luxuria, ſecundum quod eam hoc loco accipimus, originem trahit; quæ reſcum quadam interdum voluntatis complicitia eſſe ſolet.

Quidam etiam iſtorum, amicitias cum perſonis quibusdam, ſpirituuali prætextu & colore ineunt; quæ multoties ex luxuria, non autem ex ſpiritu naſcuntur: quod ita eſſe, inde patet, ſi ex amicitia amorique illius memoria, non maiora capiant incrementa memoria & amor Dei, ſed potius conſcientia remorſus. Quando enim amor eſt purè ſpirituallis, eo creſcente, creſcit etiam Dei amor: & quo plus amoris illius recordatur, tanto etiam amplius Dei meminit, maiori que eius deſiderio ſagrat: creſcendo itaque in vno, creſcit & in alio.

Hoc enim Diuini ſpiritus proprium eſt, ut bonum bono augeat, eo quod interea ſimilitudo, & conformitas intercedat. At quando talis amicitia ſive Amor, ex dicto ſenſualitatis vicio præſciſcitur, contrarios proſus producit effectus; quo enim amplius vnus creſcit Amor, eò etiam magis alter amor memoria que minuitur, ſi enim amor ille ſenſualis incrementa capiat, conſeſſim ſe in Dei amore frigefcere, eiusque propter memoriam illam obliuiſci, animaduertent, & aliquem conſcientia remorſum experientur.

E contra verò ſi DEI amor in Anima augeatur, reſceſcit alter, & obliuione ſepelitur: cum enim amores iſti contrarij

Cc ſint,

B.
Ianniſ
Cruce

Opera
yſtica
NVT
124

Multa amicitia ſpirituuali prætextu contracta, ex ſpirituuali naſcuntur luxuria.

Vnde dignoſci poſſit, amicitiam ex ſpirituuali luxuria ortam eſſe. Diuini ſpiritus proprietat.

IOH. 3.
n. 6.

sint, tantum abest ut vnus alteri optuletur, ut etiam ille qui præualet, extinguat alium ac confundat, seipsum verò, quemadmodum Philosophi dixerunt, magis corroboret. Quam ob causam Saluator noster in Euangelio dixit. *Quod natum est ex carne caro est, & quod natum est ex spiritu spiritus est.* Hoc est amor, qui ex sensualitate ortus est, ad sensualitatem terminatur, ille verò qui ex spiritu, in spiritum DEI desinit, illumque adauget. Atque hoc est discrimen, quod inter duos istos amores reperitur, per quod etiam dignosci possunt. Quando verò noctem obscuram ingressa fuerit anima, vniuersos amores istos, ad rectam rationis formam redigit: illum enim qui secundum DEVM est, corroborat repurgatque; alium verò profligat vel extinguit, aut mortificat; à principio autem, virtutisque amoris notitiam, sicuti postea dicitur.

CAPVT V.

De imperfectionibus in quas incipientes quantum ad iram visum spectant, labuntur.

Spiritualis dulcedinis subtrahitio, occasio ira.

EX inordinato appetitu, quo multi incipientes feruntur in consolationes spirituales, oritur ut regulariter eas habeant permixtas pluribus imperfectionibus iracundia. Cum primum enim sapor, & dulcedo in exercitijs spiritualibus deficit, naturaliter efficiuntur insulsus, & insipidus, & ex amaritudine illa prouenit, ut sibi ipsis graues sint in rebus agendis, & leuissimam licet ob causam facile irascantur: imo aliquando, vix aliquis eos tolerare potest. Quod eis plerumque accidit habita prius aliqua suauis admodum recollectione sensibili in oratione: cum enim

suauitas illa, ac sapor euanescat, naturaliter eorum natura insipida remanet, ac tridiosa. Quemadmodum contingere solet infanti, ab vberibus, in quibus ipse delitijs suis fruebatur, auulso. In natura porò, quando displicentiam istam, seu insipiditatem preualere nõ sinit, nulla reperitur culpa, sed solummodo imperfectio, quæ ariditate, & pressuris obscuræ noctis repurgari debet.

Nonnulli etiam spiritualium istorum reperuntur, qui in alium spiritualis iræ genus labuntur: quod tunc potissimum fit, quando alienis virtijs, cum quodam inquieto zelo irascuntur, obseruando eos, & interdum impetus quidam insurgunt, reprehendendi illos cum indignatione, quod etiam aliquando te ipsa exequantur, se ipsos quasi virtutis dominos & magistros facientes: quæ omnia spirituali mansuetudini aduersantur.

Nonnulli etiam sunt, qui quando se imperfectos considerant, sibi ipsis cum impatientia haud humili indignantur: qua in re ira impatientes sunt, ut vna die vellent sanctitatem adipisci. Plures ex istis proponunt multa, & grandia prestare, at cum minime sint humiles, sibi ipsi confident, quanto plura proposita faciunt, tanto magis labuntur, & tanto amplius irascuntur, nec patientiam habent, ad expectandum, ut ipsis à Deo quando illi placuerit, id quod optant, conferatur, quod etiam est contrarium diuinae spirituali mansuetudini. Quibus omnibus remedium non potest adferri, nisi per noctis obscuræ purgationem. Quanquam aliqui tantopere sunt patientes, adeoque in proficiendi studio lente procedunt, ut nollet eos Deus ita patientes esse.

CA-

CAPVT VI.

De imperfectionibus circa spirituales gulas

De quarto vitio, quod est spiritualis gula, multa dicenda sefe offerunt; vix enim incipientium vnus, licet ille quam optime sefe gerat, reperitur, qui non labatur in aliquam ex imperfectionibus multis, quæ ex isto gulæ vitio, suauitate media, quam à principio in spiritualibus reperiunt exercitijs, nascuntur.

Multis deliciae potius spiritibus, quam deuotione quæ in spiritualibus exercitijs viuantur.

Multis siquidem istorum, suauitate gustaque quem in huiusmodi exercitijs experiantur illecti, delicias potius spiritus, quam puritatem & deuotionem veram, quam Deus in vniuerso spirituali itinere inuenitur, & acceptat, aucupantur. Vnde præter imperfectionem, quam in venandis huiusmodi delectationibus admittunt, ingluties illa, quam occupantur, facit illos à pedibus ad manum, medium virtutis excedendo, transilire, in quo consistunt virtutes & acquiruntur. Insecati siquidem & attracti suauitate, quam in istis exercitijs degustant, quidam se ipsos pœnitentijs macerant, nonnulli autem se inedia debilitant, maiora quam vires ipsorum sustinere possint, sine ordine, sine que alieno consilio attentare præsumentes; imò subtrahere sefe ab illis, quibus hisce in rebus obedire tenentur, conantur: & quod magis est, quidam licet illis contrarium fuerit præceptum, ista facere præsumunt. Homines isti imperfectionissimi sunt, & protus insensati, qui subiectione & obedientia postponunt, quæ est rationis discretioniq; pœnitentia, & propterea Deo gratius ac iucundius sacrificium, quam vniuersa alia corporalis pœnitentiæ sacrificia, quæ (si hæc præcipua, de qua locuti sumus, eius pars omittatur) imperfectionissima sunt, quandoquidem ad illa, appetitu &

Chabirum spiritibus, quam deuotione quæ in spiritualibus exercitijs viuantur.

suauitate quam ibi reperitur solummodo mouetur. Quæ in in re, quoniã extrema vniuersa vitiosa sunt, & quia in isto viuendi modo, omnes propriam suã exercent voluntatem; potius in vitijs crescunt quam in virtutibus: saltem enim hoc agendi ac procedendi modo, spirituale gulam ac superbiam acquirunt, quandoquidẽ obedientia ductu non sequuntur, & tantopere plures istorum decipit dæmon, eorum gulam per gustus & appetitus, quos illis auget, irritando; vt quando iam amplius non possunt, vel murent id, quod illis iniunctum est; vel varient, vel aliquid ei superaddant: angusta enim illis est & acida omnis obedientia. Quæ in re eo miseriarum aliqui deueniunt, vt ob eandem causam, quod obedientia duce, huiusmodi exercitia aggrediantur; voluntatem & deuotionem ea perficiendi amittant: id enim quod duntaxat illis aridet est; ea, ad quæ suauitate gustuque mouentur perficere; quæ prætermisisse magis illis fortasse expediret.

Miseriam propriam additorum voluntati calamitat.

Plures istorum videre est, magistris suis spiritualibus obstinate importunos, vt ea illis quæ cupiunt, indulgeant, & quasi per vim facultate extorquet. sin secus, puerorum more tristantur, maleq; contenti viuunt, & videtur illis, se Deo nequaquam inferuire, quando ea, quæ facere vellent, minimè eis permittuntur. Cũ enim suauitatibus ac voluntati propriæ innitatur, statim ac hæc illis subtrahuntur, eosque diuinæ voluntati conformare spirituales magistri cupiunt, tristantur, flaccescunt, & deficiunt. Arbitrantur isti, Deo obsequi, illique rem gratam præstare, nihil esse aliud, quam se suauitatibus perfui, esseque contentos.

Spiritualis gula facit propriam vilitatis obliuisci, erga Deum minus esse reuerente.

Sunt præterea alij, qui propter istam spirituales gulam, tam exiguam habent vilitatis suæ propriæque miseriam notitiam, adeoque amorosum timorem, ac diuinæ magnitudini debitam reuerentiam

B. annis Cruce

Opera mystica NVT 124

obliuioni dederunt; vt non ambigant importunè nimis ac obstinatè à suis Confessarijs extorquere, vt illis Sacramentis; Confessionis & Communionis crebro vti permittant. Et quod longè deterius est, sæpe absque facultate consilioque ministri ac dispensatoris Christi, ad sacram communionem accedere soli proprio nixi iudicio non verentur, & veritatem rei, ipsos celare satagunt. Quam etiam ob causam, sacræ communionis inordinato desiderio stimulati parum exacte oscitanterque confessionem peragunt, manducate potius, quam pure perficere; & communicare cupiendo. Cum tamen salubrius sanctiusque esset, contrariam propensionem habendo, à confessarijs precibus flagitare, ne eos tam crebro ad sacram iubeant communionem accedere: quanquam inter hæc duo extrema, melior sit humilis resignatio. Verum præsumptiones hac in parte nimis, in grandia præcipitant mala, & merito ob temeritatem tantam, poenam vereri possunt.

Homines huiusmodi dum sacram recipiunt communionem, vniuersum conatum suum ad hoc duntaxat dirigunt, vt aliquem potius dulcedinis sensum eliciant, quam vt præsentem in se DEVM venerentur, humiliterque laudent. Et taliter hac de re persuasi sunt, vt si quando nullam huiusmodi suauitatem seu deuotionem sensibilem in communicando eliquerint, nihil se prorsus egisse arbitrentur, abiectione admodum de DEO sentiendo: nec intelligendo, minimam, quam Diuinitissimum istud sacramentum adfert utilitatem, esse illam, quæ ad sensum spectat; multoque maiorem esse inuisibilem Diuinæ gratiæ, quam producit: quandoquidem sæpe DEVS gustibus istis fauoribusque sensibilibus priuat

Animas, vt fidei oculos ad se conuertant. Vnde isti sentire, & gustare volunt DEVM, tam in communionem, quam etiam in reliquis spiritualibus exercitijs ac si comprehensibilis & accessibilis esset. Quæ certe omnia maximam inuolunt imperfectionem, & plurimum naturæ ac inclinationi Diuinæ, quæ purissimam exigit fidem, repugnant.

Ad eundem etiam profusum modum se se iisterunt in oratione, quam exerceant, existimant enim vniuersam rei huius summam in hoc sitam esse, vt suauitatem ac deuotionem sensibilem reperiant: vnde & ad illam eliciendam, omnem vt dicitur mouent lapidem, violentoque conatu, potentias defatigant, & caput. Quod si nullam huiusmodi suauitatem fuerint experti, affliguntur, nihil se egisse auctormantes: & propter huiusmodi suam sollicitudinem, spiritus ac v. r. z Deuotionis (quæ in perseveranti in oratione patientia & humilitate cum sui ipsius dissidentia, soli que duntaxat DEO placendi studio consistit) iacturam faciunt. Hanc etiam ob causam, quando in isto orationis exercitio, vel in alijs nullam, vel vna vice suauitatem degustarunt; magnam ad illud iterum assumendum, repugnantiam auersionemque concipiunt, & interdum id omnino intermittunt.

Tandem sunt (sicuti diximus) puerulis similes, qui nequaquam ratione, sed gustu sensuque ad operandum mouentur. Vniuersum studium & cogitationes suas, in spiritualibus delitijs consolationibusque aucupandis impendunt, ad quæ etiam finem nunquam priorum librorum lectione explentur, & nunc vnam, nunc aliam assumunt meditationem, suauitatem in rebus Diuinis venando. Quibus etiam iustissimè, sapientissimè, ac amantissimè sese denegat DEVS: nisi enim hoc ita el-

Inordina-
tum sacra-
Commu-
nionis desi-
derium,
gula spiri-
tualis effe-
ctus.

Erroneo-
runt, sen-
sibilem in oratione
deuotionem eliciendo.

Vna de-
uotione in
quo sua
sunt

Multis
orationis
negotio
pauca
non ratio-
nem ad spe-
randi mo-
uentur.

set; gula ista ingluuieque spirituali stimulati, in multa grauique mala ruent. Quamobrem plurimum huiusmodi hominibus, obscuram noctem ingredi expedit, vt ab istis puerilibus ineptijs repurgentur.

Illi præterea, qui tantopere sunt ad consolationes istas propensi, in aliam quoque grauem admodum imperfectionem incurunt; quia nimirum tepidi sunt, valdeque in aspero Crucis itinere carpendo remissi: anima quippe suauitatibus addicta, vniuersam abnegationis propriæ amaritudinem habet exosam. Multis insuper imperfectionibus alijs, quæ ex istis nascuntur, sciant huiusmodi homines, quibus Dominus tentationibus, ariditatibus ac tribulationibus (quæ vniuersa pars sunt obscuræ noctis) tempore oportuno medetur. De quibus ego imperfectionibus, ne prolixior sim, nolo hoc loco disputare: illud solum monuisse contentus, sobrietate & temperantiam spirituales, valde diuerso tenore mortificationis, timoris, ac in omnibus suis rebus subiectionis incedere, quæ spiritualis temperantia facit etiam agnoscere perfectionem & valorem rerum, non in ipsarum multitudine, sed in sciendo seipsum in illis abnegare, sitam esse: Cui abnegationi spiritualibus istis, quantum ex sua parte valuerint, maxima danda est opera, donec Deus velit eos in nocte obscura collocando repurgare. Ad cuius tractationem, vt quantocius peruenire liceat, in imperfectionum istarum declaratione festino.

CAPVT VII.

De imperfectionibus inuidia, acediaque spiritualis.

IN materia quoque duorum aliorum vitiorum, inuidiæ scilicet & acediæ spiritualis, multas incipientes isti solent committere imperfectiones. Quantum enim ad inuidiam attinet, plures istorum solent motus displicentiæ boni spiritualis aliorum pati, aliquam sensibilem percipiendo afflictionem, cum se ab alijs, in hac spirituali via superari animaduertunt: quos nec ab alijs laudari vellent; quoniam ex alienis virtutibus consistuntur: & interdum aliorum laudes sustinere nequeunt, quin potius contrarium affirmant, laudes illas quomodo possunt extenuando: nec mediocriter affliguntur, si cum eistant tandem non fiat, vellent enim in omnibus alijs præferri: quod cum charitate è diametro pugnat, quæ (vt S. Paulus ait) de bonitate gaudet, quod si aliquam inuidiam admittit charitas, illa sancta est; displicet enim ei, se alterius virtutibus carere: inde tamen lætatur, quod illis alius præditus sit, & quod omnes illum superent, vt Deo gratius præstent obsequium, iam quod ipse hac in parte deficit.

Quod si de spirituali acedia loquamur, solent incipientes tedium in rebus illis, quæ magis sunt spirituales pati, easque deuitant: cuiusmodi sunt, quæ gustui sensibili repugnant. Cum enim tantopere spiritualium rerum suauitati palatum assuescerint, confestim ac eam non reperiunt, fastidium illis res spirituales generant. Si enim semel eam,

Cc 3 quam

B.
annis
Cruce

Opera
ystica
NVI
129

Quæ sit
inuidia
charitatis.

Cur incipientes in rebus illis quæ magis spirituales sunt solent tedium pati.

quam eorum gustus in oratione satisfactionem exigebat, minimè repererunt (tandem enim expedit, vt ea à Deo priuentur, vt illorum experimentum capiat) nolunt amplius ad eam redire: alijs vicibus illam intermittunt, vel certè inuitè ad eam redeunt. Atque ita propter Acediam istam, postponunt perfectionis viam (quæ est voluntatis propriæ, gustusque propter Deum abnegatio) Gustui & voluntatis suæ delectationi: cui, hoc modo ipsi potius satisfaciunt, quam diuinæ. Plures etiam istorum cuperent illud Deum velle, quod ipsi volunt: affligunturque in volendo eo, quod vult Deus, non sine repugnantia accommodandi voluntatem propriam, diuinæ. Hinc euenit, vt sæpe ea in quibus ipsi voluntatis suæ & gustus pronitatem non sentiunt, minimè diuinæ voluntati consentanea existiment. Econtra verò quando ipsi de re aliqua benè sunt satisfacti; DEVM quoque esse satisfactum credunt. Metiendo DEVM se ipsis, non verò se ipsos Deo: cum tamen res longe aliter sese habeat, quemadmodum ipse Dominus in Euangelio docuit dicens: Eum qui perdidit voluntatem suam propter illum, istum illam lucraturum: cum verò qui illam lucrari voluerit, eam amissurum: *Qui autem perdidit animam suam propter me, inueniet eam.*

*Matt. 16.
25.*

Tædio quoque afficiuntur huiusmodi homines, cum illis ea iubentur, quæ nulla eos suauitate oblectare possunt. Et quoniam delicias consolationesque spirituales consecretantur; debiles sunt admodum ac tepidi; ad fortiter pro perfectione acquirenda laborandum, similes illis facti, qui in delicijs enutriti, omnem mæsti fugiunt asperitatem: & Crucem in qua spirituales deliciae consistunt, abhorrent, & quo res magis spirituales sunt, maiori etiam in illis tædio afficiuntur. Cum

*Spiritua-
les deliciae
in Cruce
consistunt.*

enim ipsi in rebus spiritualibus, lato itinere incedere, ac secundum voluntatis suæ propensionem viuere conentur; non mediocrem tristitiam & repugnantiam in aggrediendo arctam vitæ viam, de qua loquitur Christus, experiuntur.

Imperfectiones istas, in quibus homines, primi huius incipientiù status degunt, hoc loco retulisse satis sit: vt liquido cõstet, quàm sit illis necessarium à Deo in proficientium statu constitui; quod fit, cum eos in nocte obscura, de qua iam acturifumus collocat, in qua ablatando eos, per ariditates tenebrasque interiores à suauitate & gustuum istorum vberibus aufert ab eis cunctas imperfectiones istas, puenilesque ineptias, & facit virtutes, medijs plurimum diuersis, acquirere. Licet enim, quam maximè sese incipiens, in mortificandis se vniuersis istis actionibus & passionibus suis exerceat, nunquam tamen omnimodè, sed ne sufficienter quidem id assequatur, priusquam DEVS, purgatione obscuræ noctis intercedente id efficiat. De qua vt aliquid proficui proferam, vt tantinam placeat Deo, suam mihi diuinam impertiri lucem; est enim apprimè necessaria, ad noctem ad eò obscuram, materiamque tam difficilem & arduam dilucidandam.

CAPVT VIII.

In quo primus, primi Cantus versus exponitur incipitque nox hac obscura dilucidari.

Quadam Nocte Obscura.

NOx ista, quam contemplationem esse diximus, duos tenebrarum vel pur-

purgationum modos, secundum duplicem interioris hominis portionem, sensitiuam nimirum & spiritualem, in personis spiritualibus producit. Atque hoc modo una nox seu Purgatio sensitua, per quam repurgatur vel denudatur aliqua anima secundum sensum, accommodat illam secundum sensum spiritui: altera uero nox, seu spiritualis purgatio, per quam anima emundatur & denudatur secundum spiritum, adaptat & disponit illam ad unionem amoris cum Deo. Sensitiua nox communis est, & quæ multis contingit: hi autem incipientes sunt, de quibus primo loco agemus. At spiritualis, paucorum est admodum; eorum nempe, qui iam profecerunt, suntque exercitati, de qua postmodum sumus acturi.

Prima nox, vel purgatio, amara est sensui, & formidabilis. Secunda uero absque cõparatione vlla, spiritui terribilior: quæ admodum confestim dicemus. Et quoniã in ordine prima, & quæ primo contingit loco, est nox sensitua, de illa sub compendio aliquid adferemus (cum de ea, tanquã de re magis vulgari, plura reperiantur scripta) ut possimus ad agendum magis ex professo de nocte spirituali gressum facere: de qua parce admodum, tam verbis, quam scriptis pertractatur, & cuius modica habetur experientia.

Cum itaque agendi & viuendi modus quo incipientes isti in via Dei videntur vilis sit, & qui proprio ipsorum amori gustuque admodum est affinis (quemadmodum in superioribus explicatũ est) volendo illos Deus ad vltiora, promouere, & ex isto infimo amoris modo, ad sublimiorem diuini amoris gradum prouehere, eosque ab imo & abiecto sensu & discursus exercitio, per quod tam parce, & cum tot, sicut diximus, inconuenientibus Deum quærebant liberare; & vo-

lendo eos in spiritus exercitio, in quo copiosius, & absque tot imperfectionibus, diuina possint communicatione frui, collocare, postquam iam, aliquo temporis spatio in virtutis itinere sese exercuerunt, & in meditatione ac oratione perseverando, suauitate & gustu, in ea percepto mundanarum rerum affectum & amorem extinxerunt, & aliquas in Deo spirituales vires acquisierunt, quibus aliquatenus habent iam creaturarum appetitus refrænos, possuntque Dei amore aliquid oneris ac ariditatis conflictus tempore, minimè terga vertendo, sustinere, quando inquam in spiritualibus istis exercitijs, omnia eis, ex animi sententia succedunt, & suauitatibus abundant, quando etiam (vt illis videtur) serenior illos diuinorum fauorum sol irradiat: tunc obscurat & abscondit illis Deus vniuersam istam lucem & portam, ac dulcis spiritualis aqua scaturiginem, quam quotiescunq; & quando cunq; illis libebat, in Deo degustabant, occludit (cum enim debiles essent ac teneri, omnia eis ostia patebant, quemadmodum S. Ioannes in Apocalypsi dixit: *Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere, quia modicam habes virtutem, & seruasti nomen meum, & non negasti nomen meum*: in tantisque eos relinquit tenebris, vt quo sese cum imaginationis sensu & discursu conferant, prorsus ignorent. Non enim sciunt amplius vel tantillum, sicuti antea solebant meditari, submerso iam suffocatoque in ista nocte, interiori sensu & in tanta ariditate derelicto, vt non solum succum aliquem & consolationem in rebus spiritualibus pijsque exercitijs non reperiant (in quibus ipsi antea delicias ac gustus suos inueniebant) sed potius illorum loco amaritudinem ac insipiditatem in dictis rebus experiantur. Vt enim dixi, animaduertens

Apoc. 3. 8.

B.
annis
Cruce

Opera
ystica
NVT
129

tens eos Deus, aliquantulum iam creuisse, ut roborentur magis, fasciasque abijciant, à dulci eos vberè auellit, & ex vlnis suis depositos, docet suis passibus incedere: qua in te magnam ipsi experiuntur nouitatem, cum eis omnia in contrarium sint conuersa.

NOTA.
Quoniam
tempore so-
leat spiri-
tuales no-
ctis sensus
ingreditur?

Quandã ad
inirandũ
hanc felicẽ
noctem re-
quiratur?

Res hæc omnibus hominibus, à sæculi strepitu remotis, ut plurimum post spiritualis vitæ initia citius, quam cæteris euenire consuevit: cum magis sint ab occasionibus, à proposito resiliendi liberi, & quia etiam citius appetitus sæcularium rerum reformant: hæc enim sunt illa, quæ ad ingrediendam felicem hanc sensus noctem requiruntur. Regulariter autem non multum postquã cœperint, elabitur temporis, quod istam sensus noctem maior illorum pars intrat: communiter enim ariditates istas pati eos videmus. De hoc sensitiuæ purgationis modo, cum tam communis sit, plurimas Sacrarum literarum auctoritates adducere possemus, in quibus, præsertim vero in Psalmis & Prophetis, de eo creberrime agitur: quas ob prolixitatem euitandam, prætermittimus, quanquam nonnullas ex illis postmodum citaturi simus.

CAPVT IX.

De indicij, ex quibus agnosci poterit, spiritua-
lem personam hac noctũ, purgationisque
sensitiuæ via incedere.

Aridita-
tes sensiti-
uæ partem
nõ semper
à sensitiuæ
noctẽ pro-
manant,
sed multis
alijs ex
causis.

Sed quoniam ariditates istæ sæpe non à dicta nocte, appetitusque sensitiui purgatione, procedere possent; sed vel à peccatis seu imperfectionibus, tempore, vel animi remissione, aut certè ab aliquo deprauato humore, seu corporis indispositione, quædam hoc loco assignabo indi-

cia, ex quibus dignoscatur, an huiusmodi ariditas ex dicta purgatione oriatur: vel certè ex aliquibus recensitorum vitiorum; ad quem effectum tria reperio præcipua indicia.

Primum est, si quemadmodum nullum in rebus diuinis gustum consolationemque reperit anima, ita etiam nec illam in aliqua creatura reperiat. Cum enim in nocte obscura ad hoc collocaet Deus animam, ut exsiccat ac repurget appetitum ipsius sensitiuum, nulla alia re sine illam inescari, gustumque reperire, hinc probabiliter ariditatem ac amaritudinem istam, non à peccatis imperfectionibusque; recenter admissis prouenire cognoscitur. Si enim hoc ita esset, aliqua in natura pronitas, vel cupiditas aliquid aliud, præter res diuinas degustandi perciperetur. Quotiescunque enim in imperfectione aliqua appetitui habentæ permittitur: illico propensus ad eam, siue parum, siue multum, secundum affectus, ac gustus quo illi inhæsit mensuram, sentitur. Sed quia istud tam supernarum, quam inferiorum rerum fastidium, ex aliqua corporis indispositione vel melancholico humore, qui sæpè in nulla re permittit gustum consolationemque reperire, nasci possit: secundum indicium & proprietas necessaria est.

Secundum itaque indicium, seu proprietas purgationis istius est; quod ordinariè occupat ac erigit memoriam in Deum, cum sollicitudine, & anxietate quadam dolorosa, se Deo nequaquam inseruire, sed potius quoniam suauitate illa in rebus diuinis destitutam se animaduertit, retrocedere existimando. Hinc enim patet, ariditatem istam ac tridum, non ab animi remissione temporeque proficisci: hoc enim tempori proprium est, parum res diuinas curare, nullamque interiorum de ijs sollicitudinem gerere. Vnde

Vnde inter ariditatem & teporem, latum intercedit discrimen. Tepor enim multam animi remissionem & voluntatis languorem, nec non animum absque sollicitudine Deo inferuendi continet: quæ autem ariditas duntaxat purgatiua est, ordinariam secum sollicitudinem, cum anxietate afflictioneque (vt dixi) quod Deo non inferuiat trahit. Hæc autem purgatiua siccitas, quanquam aliquando admixtam habeat melancholiam, vel alium humorem (sicuti interdum euenit) non propterea tamen, minus effectum suum purgatiuum appetitus, efficit: quandoquidem omni est gustu destitutus, & cogitationes suas in solo Deo occupatas habet: quando enim merus humor cor inficit, nil aliud præter displicentias, naturæque destructionem adfert, idque sine vllis Deo inferuendi desiderijs, quæ purgatiuam ariditatem comitantur; ob quam ariditatem purgatiuam, licet sensitiua portio sit vehementer collapsa, remissa, & ad operandum, ob modicum gustum ac consolationem quæ expetitur, debilis: spiritus nihilominus promptus est & robustus.

Causa porro ariditatis istius est, quia transfert & mutat Deus bona & vires sensus, ad spiritum, quorum bonorum cum virtus & sensus naturalis incapax sit, ieiunus, aridus, vacuusque remanet, sensitiua enim hominis portio, ad id, quod est purè spiritus inhabilis est & inepta: vnde gustato spiritu desipit caro, fitque ad operandum remissa: verum spiritus, qui tunc temporis cibo reficitur, fortis magisque quam antea, ne Deo desit, vigilans, ac sollicitus euadit. Qui ob mutationis huius nouitatem, non statim à principio suauitatem & delectationem spiritualem, sed ariditatem amaritudinesque experitur: cum enim interiorem palatum, suauitatibus istis sensibilibus habuerit assuetum;

adhuc ad eas mentis oculos versos habet. Et quia etiam nec spiritualem palatum repurgatum habet, nec ad tam delicatam voluptatem dispositum (donec successiue per istam aridam ac obscuram noctem adaptetur) nequit suauitatem spiritualeq; bonum percipere; sed ariditatem duntaxat & amaritudinem, deficiente iam ac subtracto eo, quod prius cum tanta facilitate degustabat. Isti enim, quos Deus per has deserti solitudines ducere incipit, similes filijs Israel sunt, quibus licet Deus in deserto cibum cælestem ad eò delicatū præbere cœpisset, vt (sicut ibi dicitur) in saporem quem quisque vellet, verteretur; nihilominus plus gustuum, saporumq; carnium, & caparum quibus antea in Egypto vescabantur, defectum sentiebant (eo quod haberent palatum illis assuetum ac ineseatum) quam delicatam Angelici cibi suauitatem: plorabantque & ad carnes inter cælestes cibos suspirabant. Recordamur piscium quos comedebamus in Egypto gratis, in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porrique, & capo, & allia. Eoulsque enim appetitus nostri vilitas dilabitur, vt nos faciat nostras optate miserias; in commutabile verò celi bonum, fastidire. Verum quando (sicuti diximus) ariditates istæ, à purgatiua appetitus sensibilis nocte oriuntur: quamuis ob causas, quas nuper adduximus, non percipiat spiritus suauitatem: fortitudinem tamen ac vigorem ad operandum propter substantiam, quam illi interioribus præbet, percipit, qui cibus est obscuræ ac sensui sicæ contemplationis exordium, quæ occulta est, & ipsimet qui illa potitur arcana: simulque vt plurimum, cum ista ariditate ac vacuitate, quæ in sensu efficit, confert animæ propensionem ac desiderium in solitudine ac quiete manendi, nihil particulare cogitare valendo, sed neq; cogitare considerareque cupiendo.

Dd

B.
annis
Cruce

Opera
ystica
NVT
120

Exod. 16.
num. 14.
Sap. 16. n.
21.
Num. 11.
num. 5.

Summa
appetitus
humani
immortifi-
cati vilitas.

Contem-
plationis
obscura
initium.

piendo. Tunc verò, si illi, quibus ista eueniunt, seipso pacificare & tranquillare noscent, nihil omnino quæcumque interiorum ac exteriorum operationem, quæ ipsi industria discursuque suo efficere possent curando, & absque vlla sollicitudine seu studio aliquid illic præstandi manendo; sed sese à Deo duntaxat duci permittendo, necnon ipsius dona suscipiendo, cum interiori denique & amorosa attentione audiendo: confestim in otio illo, ac rerum omnium obliuione, refectionem illam interiorum delicatissimè experientur. Quæ adeo delicata est, vt si nimium desiderium, vel nimiam sollicitudinem ad illam sentiendam applicauerit anima, vt plurimum illam non sentiet: nam (sicut dixi) refectionis hæc, in maximo ipsius otio & vacatione, effectum suum in ea producit: est enim aëris instar, qui statim ac quis voluerit contrahere manum, illumque constringere, euanescit. Et ad hoc propositum illud quod Sponsa Sponso in Canticis dixit, intelligere possumus, nimirum, *Auerte oculos tuos à me, quia ipsi mi auolare fecerunt.* Taliter siquidem in hoc statu collocat Deus animam, tamque diuerso illam itinere ducit, vt si ipsa ex se habilitateque sua, seu aptitudine operari voluerit; præpediat potius diuinum quod in ea efficitur opus, quam adiuuet, quod antea longe contrario fiebat modo.

Huius rei ea est causa: quia iam in isto contemplationis statu, quando videlicet statum discursumque proficientium deserit, iam Deus est ille, qui in anima taliter operatur, vt potentias illius interiores ligare videatur, nullum intellectui falcimentum, aut voluntati succum, aut memoriæ discursum relinquendo. Id enim, quod tempore isto

potest ex se operari & præstare anima, ad nihil aliud deseruit, quam (sicut diximus) ad interiorum pacem turbandam, opusque quod in siccitate illa sensus in spiritu operatur Deus præpediendum. Quæ cum spiritalis sit, & delicata, opus etiam quietum, delicatum, pacificum, & ab omnibus istis prioribus gustibus seu consolationibus, quæ non mediocriter palpabiles erant, ac sensibiles, admodum alienum efficit: hæc enim est pax illa quam Deum loqui animæ dicit Dauid: *Quoniam loquetur pacem implem suam: vt eam spiritualem reddat.* Atque hinc tertium nascitur indicium.

Tertium itaque indicium, per quod auditatem hanc purgationem esse sensus, intelligere possumus est; non posse iactatè meditari nec discutere, imaginationis sensu vtendo, vt eam sicuti solebat, moueat & excitet, licet quam maxime ex sua parte conetur. Cum enim in hoc statu incipiat se Deus communicare animæ, non iam per sensum, sicuti antea medio discursu notitias componente & diuidente faciebat; sed medio spiritu puco, in quo discursus successiuus non reperitur; simplicis contemplationis actu se illi communicando, quam inferioris partis nec interiores nec exteriores sensus attingunt, hinc est quod imaginatio & phantasia, nulli rei valeant inniti, nec aliquam considerationem auspicari, nec illam deinceps viuere.

Circa hoc tertium indicium animaduertendum est, istud potentiarum impedimentum & exiguam satisfactionem, nequaquam ab aliquo deprauato humore provenire: quando enim hinc nascitur, consumpto illo humore, qui nunquam in vno statu perseverat, confestim vel modica diligentia adhibita, potest iterum anima id, quod prius poterat, & potentia sua

Cant. 6. 4

his iterum reperiunt adminicula. Quod in appetitus purgatione secus accidit: statim enim ac illam ingredi incipit anima, impossibilitas potentis discurrendi crescit. Quamuis enim verum sit, purgationem hanc in aliquibus minime in suis principijs ita esse perpetuam, quin aliquando, quibusdam suis gustibus, recreationibusque sensibilibus perfruantur, (non enim ob eorum imbecillitatem expeditur eos vno, vt sic dicam ictu, seu impetu, ab vberibus diuelli) nihilominus maiores semper in purgatione ista progressus faciunt, sensitiuæque operationi, (si tamen ad vltiora progredi debeant) finem imponunt. Illi enim qui contemplationis via non incedunt, diuerso admodum modo sese habent; in quibus hæc ariditatum nox, non solet esse in sensu perpetua: quamuis enim aliquando eas patiantur, aliquando tamen nequaquam: & licet non valeant interdum discurrere, alijs tamen vicibus optime possunt, sicut solebant.

Ad hoc autem duntaxat à Deo in nocte hac homines isti collocantur, vt eos exerceat, humiliet, illorumque reformet appetitum, ne gulositati illecebrisque in rebus spiritualibus afflucant; non autem idcirco id facit vt eos ad viam spiritus, quæ est contemplatio ista, perducatur. Non enim omnes, qui ex infortunio in via se spirituali exercent; ad contemplationem perfectam à Deo prouehuntur, cuius rei causam, ipse nouit. Hinc est, quod nunquam illorum hominum sensum à considerationum discursuumque vberibus omnino auellat: sed interdum duntaxat, & per interval- la, sicuti diximus.

CAPVT X.

De modo quem seruare status istius homines in hac nocte obscura debent.

Tempore itaque ariditatum noctis istius sensitiuæ, in qua facit Deus mutationem, de qua superius sumus locuti, educendo animam à via sensus, ad viam spiritus, hoc est, à meditatione ad contemplationem, in qua non potest iam operari, nec ex se potentis suis, de rebus diuinis, sicuti dictum est, discurrete; hoc inquam tempore, magnas spirituales viri patiuntur afflictiones, non tam propter siccitates, quas sustinent, quam propter metum, quo ne forte in via hac aberrauerint, tenentur; existimando se spiritualis sui boni iacturam fecisse, seque à Deo esse derelictos, quandoquidem nullum in rebus bonis fulcimentum, nullamque consolationem reperiunt. Tunc laborant, & conantur (sicut consueuerant) aliquo fulcire gustu potentias, easque alicui obiecto discursus alligare, arbitrando, nisi ita faciant, neque operationem suam sentiant, nihil se omnino agere. Quod tamen fit, non sine graui tædio, interiorique animæ renitentia, cui in quiete illa, ac otio manere libebat. Quod dum faciunt, diuerter do se ab vno, non proficiunt in altero, quia enim proprii spiritus operatione vtuntur, spiritum pacis & tranquillitatis, quem possidebant, amittunt. Quare similes sunt illi, qui opus iam perfectum deserit, vt iterum illud efficiat: vel ei, qui ab vrbe egressus, eam denuò intrat: vel denique illi, qui prædam venatione

D d 2 tione

B.
annis
CruceOpera
ystica
NVT
129

Observanda est capituli huius doctrina.

Præcipua causa afflictionis animæ in hoc purgationis seu ariditatis statu constituta.

*In quam
gravia cor-
ruant spi-
ritualia
damna
qui in hoc
statu Du-
ctore ap-
to desitunt
iuri?*

tionem captam dimittit, ut sursus eam vene-
tur; quorum profectò conatus, hac in par-
te iam est superuacaneus, cum nihil sint
amplius reperiri: & præsertim quia ad
priorem suum agendi modum redeunt, ut
dictum est. Si in hoc statu homines isti, eo
qui illos intelligat dirigatque sunt destitu-
ti, retrocedunt miseri, certam deserendo
viam; vel saltem fiunt remissiores, vel de-
nique ne ad ulteriora tendant seipos præ-
pediunt, idque ob multas quas adhibent
diligentias, ut primo meditationis discursus
que tramite gradiantur, propriam inte-
rim naturam defatigando, nimiumque af-
fligendo, dum se ob negligentiam propriam
vel peccata, progressum minimè facere i-
maginantur. Qui certe eorum labor iam
superuacaneus est, siquidem iam aliam ducit
eos Deus viam diuersissimam à primam; quæ est
contemplationis: vna enim via, meditatio-
nis est & discursus; altera autem, nec ima-
ginationi, nec discursui subest.

*Quid fa-
ciendum
sit homini-
bus in hoc
statu con-
suetudinæ*

Qui in statu isto se versari animaduert-
terint, expedit eis animum sibi ipsis adde-
re, & ad perseveranter patiendum seipos
inducere. Non despondeant ergo animam,
neque afflictioni succumbant, sed pleno
corde fidant Deo, qui recto & simplici
corde se requirentes non deserit, huicque
itineri necessaria suppedabit, donec eos
ad serenam limpidamque amoris lucem
perducatur, quam eis, mediante altera ob-
scura spiritus nocte confert, si à Deo in ea
collocari promeruerint.

Modus itaque, quem in hac sensus no-
cte seruare debent, est; ut nihil discursum
meditationemque curent: cum iam (vbi di-
xi) non sit rerum istarum amplius tempus:
sed in tranquillitate ac quiete permittant
manere animam, quamuis illis se nihil age-
re & tempus inaniter consumere, ac ob
suum temporem nihil in oratione cum gustu
cogitare velle videatur. Multum profectò

præstabant, desolationem suam patienter
sufferendo, ac in oratione perseverando,
id enim quod tunc ab eis requiritur est, ut
animam relinquunt liberam, ab omnibus
que notitijs & cogitationibus expeditam,
& pacatam, nullam tunc aliam, quid cogi-
taturi aut meditari sint, sollicitudinem
admittendo; fatiisque illis sit, amorosa quæ-
dam ac tranquilla in Deo aduertentia seu
attentio; & præterea ut ibi sine omni solli-
citudine, conatu nimioque Deum sentiendi
ac degustandi desiderio permaneant: vni-
uersi siquidem conatus isti, & molimina
inquietant, & à tranquilla quiete, suauique
contemplationis otio, quæ illis in hoc sta-
tu confertur, animam distrahant. Et quæ-
uis maximos conscientie stimulos patiantur,
quod nimirum tempus otiosè transi-
gant, meliusque futurum, si alicui alterio-
peri incumbere, quandoquidem nihil in
oratione efficere, nilque cogitare valent;
tolerent seipos, maneatque tranquilli,
sibi ipsis persuadendo, se nullam aliam ob-
causam ad orationem pergere, quam ut
ibi voluptati indulgeant, & in spiritus la-
titudine maneant. Si enim aliquid ex se in-
terioribus potentijs operari voluerint; ni-
hil efficiant aliud quam illa bona, quæ
Deus pace illa otioque mediante, animæ
confert. & imprimit, impedire & amitte-
re; ut si pictor quispiam faciem aliquam
depingeret, quæ ad aliquid faciendum se-
se hinc & illinc moueret, nihil pictor effi-
cere posset, & ea quæ iam faciebat inter-
turbarentur. Eodem modo, quando ani-
ma in pace ista & interiori otio constituta
est, quælibet operatio & effectus, seu solli-
cita aduertentia, quam ipsa tunc temporis
exercere voluerit, distrahet illam & in-
quietabit; facietque ariditatem, ac sensus
vacuitatem sentire. Quo enim magis vo-
luerit aliquid affectus, & notitiæ admini-
culum acquirere, eò maiorem sentiet de-
fectum,

fectam, qui iam via illa nequit amplius
suppleri. Quamobrem expedit animæ in
hoc statu operationum quæ à potentijs
promanant iacturam nihili facere: quin
potius ut quanto citius eas amittat, optare.
Nam non impediendo contemplationis
infusæ operationem quam Deus maiori cū
abundantia pacifica confert; recreat illam,
locumque præbet ut ardeat, & spiritu a-
moris, quem obscura hæc & arcana con-
templatio secum adducit, succendatur, &
flammeat. Nollem tamen ex doctrina
hac generalem elici regulam meditatio-
nem, vel discursum relinquendi: nunquam
enim relinqui debet, nisi quando nullo
modo aliter fieri potest; eò videlicet tan-
tummodo tempore quando per viam pur-
gationis & afflictionis, vel perfectæ ad-
modum contemperationem illam Dominus
impedierit. Alio enim tempore & occa-
sione, semper huiusmodi fulemmentum &
adiumentum necessarium est: maxime ve-
rò vitæ crucisque Christi meditatio, quæ
ad purgationem & patientiam vitæque
huius securitatem obtinendam, est mediū
omnium optimum, & admirabili modo
sublimen iuvat contemplationem: quæ
nihil aliud est quam arcana, pacifica, & a-
morosa Dei infusio; cui si præbeatur lo-
cus, spiritu amoris inflammatur animam,
quemadmodum ipsa sequenti versu signi-
ficat.

bet ei in se anima (seipsam sicuti diximus
non intelligens) locum pacificum; non-
dum cœperit accendi. Interdum tamen si-
ue hoc faciat anima, siue non faciat, conse-
stim aliquod anxium Dei desiderium
incipit sentire, & quo plus progreditur,
magis se affectam, Dei que amore inflam-
matam percipit; nescit tamen nec intel-
ligit quomodo, & vnde huiusmodi in ea
nascatur amor, & affectus: videtur tamen
illi flamma hæc & inflammatio, quandoq;
tantopere in se exercere, ut amore anxio
Deum optet, secundum quod David,
dum in nocte ista versaretur, dicit de seip-
so verbis istis. *Quia inflammatum est cor meū.*
(in amore videlicet contemplationis) *Pf. 72. nu.*
Gustus quoque mei & affectus commutati sunt. *21.*
(hoc est à via sensitiva ad spiritualem per
sanctam istam siccitatem & omnium gu-
stum affectionumque, de qua loquimur,
cessationem, transmutati sunt.) *Et ego (ait)*
ad nihilum redactus sum, & nescivi. *ibi.*
diximus, nesciens anima, quam viam te-
neat, seipsam in rebus omnibus siue super-
nis, siue infernis, quibus suavitè frui sole-
bat, annihilatam amoreque sauciam videt,
nec tamen scit qualiter, & quia interdum
hæc amoris in spiritu inflammatio,
non mediocriter crescit; adeò ingentes
sunt animæ propter Deum anxietates, ut
sibi in ista siti ossa arefcere, naturaq; mar-
cescere, ac eius calor & vigor, ob viuacita-
tem sitis amoris, languescere & deficere
videatur; quam amoris sitim, viam sentit
esse & experitur anima. Hanc etiam senti-
ebat patiebaturque David, quando ait,
Situit anima mea ad Deum vivum; quod idē
est ac dicere: *Viva fuit sitis qua tenebatur* *Pf. 42. n. 3.*
anima mea. Quam sitim, cum viva sit as-
ferere possumus, occidere sibi. Quan-
quam sitis huius vehementia, continua
non sit sed per intervalla; ordinariè tamē,
aliqua sentitur sitis. Animaduertendum
D d 3 tamen

CAPVT XI.

Tres versus primi Cantus declarantur.

Anxio amore inflammata.

Amoris inflammatio, communiter à
princípio non percipitur, eo quod
ob impuritatem nature, vel quia non præ-

B.
annis
Cruce

Opera
ystica
NVI
129

tamen est; amor estum, sicut iã dicere cõperamus, in istis principijs communiter non sentiri, sed ariditatẽ, vacuitatemque, de qua nunc nobis sermo est: pro tunc verò, amoris istius qui postmodum succenditur, loco, id quod anima, in medijs auditatibus illis potentiarumq; vacuitatibus percipit, est; ordinaria quãdam propter Deum anxietas ac sollicitudo, cum afflictione simul, ac formidine, quod illi minime inferuat: quã res, gratum est admodum Deo sacrificium: videre nimirum spiritum afflictum, & ob sui amorem sollicitum sollicitudinem istã, secreta illa contemplatio animæ confert, donec temporis successu, repurgato aliquatenus sensu (hoc est sensitiva parte) & à viribus ac naturalibus affectibus, medijs ariditatibus istis, quibus illam exercet, emundato, amorem istum diuinum in spiritu succendat. Interim tamen (illius tandem instar, qui ab infirmitatibus curatur) nihil aliud in obscura ista nocte & sicca appetitus purgatione incumbit animæ, quam pati; hocque modo à multis sanari imperfectiõibus & in pluribus sese exercere virtutibus, vt prædicti amoris possi fieri capax, sicut iam in Versus sequentis explicatione dicitur.

In hoc statu id quod maximè incumbit animæ est pati.

O sortem fortunatam.

Cum enim in nocte ista sensitiva collocet Deus animam, vt inferioris partis sensum repurget ac spiritui adaptet, subiiciat & vniet, obscurando illum & à discursibus cessare faciendo (quemadmodum etiam postmodum ad spiritum, repurgandum illam vt eum secum vniet in nocte spiritali collocat) tanta consequitur anima comoda (quamuis hoc ipsi minime videatur) vt magnam reputet felicitatem, se ex laqueo angustiaque

partis inferioris sensus, per fortunatam noctem istam exiuisse, vade præsentem Versum cantat

O sortem fortunatam.

Circa cuius versus intelligentiam, necessarium est hoc loco vtilitates, quas in nocte ista reperit anima obseruare, propter quas magnam reputat felicitatem se esse adeptam, quod eã transierit, quas omnes vtilitates, sequenti Versu complectitur.

Exiui, nec fui obseruata.

Egressio hæc, de egressu à subiectione, qua anima sensitivæ parti in quærendo Deo per operationes debiles, limitatas & periculosas (cuiusmodi sunt partis istius inferioris operationes) subdebat, intelligenda est; quandoquidem ad singulos ferme passus in mille impingebat imperfectiõnes, ac ignorantias, quemadmodum superius, cù de septẽ vitijs capitalibus ageremus, adnotauimus. A quibus omnibus vitijs libera euadit anima, extinguente in ea vniuersos gustus, & tam superiores quam inferiores consolationes nocte ista, & omnes discursus obscurante, aliãq; innumera bona, præsertim quantum ad virtutum acquisitionem spectat, prout iam dicemus, efficiente. Erit profectò res iucunda summæque ei, qui in hoc statu versatur, consolationis, videre rem, quæ tam aspera ac contraria apparet animæ, tantopereque gustui spiritali repugnã, tanta in ea bona operantem: quæ bona sicuti diximus in egressione secundum affectum & operationem noctis istius interuentu, ab vniuersis rebus creatis, & in arripiendo itinere certo ad æternas, adipiscitur; quæ certè ingens est felicitas, & sors fortunata. Primò, ob summum quod ex appetitus, & affectus circa res vniuersas, extinctiõne consequitur bonum. Secundo

Maliãdã sequitur comoda anima in ista nocte cunctis præiudicando

cundo, quia admodum exiguus est illorum numerus, qui per istam angustam portam arctamque viam, quæ ducit ad vitam (vt Saluator noster ait) *Quam angusta porta, & arcta via est, qua ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inueniunt eam,* patienter & perseveranter ingrediuntur. Angusta siquidem porta est, hæc nox sensus quo se expoliat denudatque anima, vt illam intraret, per fidem seipsam regendo, quæ ab omni sensu aliena est; vt postmodum per arctam alterius noctis spiritus viam incedat, in qua nocte ad vteriora ingreditur, in fide purissima, quæ est medium, per quod Deo vnitur, ad eum pergendo. Per quam quidem viam, quoniam tam arcta, obscura, & horribilis est (ita vt nulla inter noctem istam sensus, & noctem spiritus in obscuritate tribulationibusque sicut dicemus, comparatio esse possit) multo pauciores gradiuntur, sed etiam ipsius quoque commoda multo sunt maiora. Nunc autem de vilitate noctis istius sensus, de qua in præsentia agimus aliquid, cum maxima qua possibile fuerit breuitate dicemus, vt ad aliam noctem gradum facere possimus.

CAPVT XII.

De vilitatibus, quas nox ista sensus adfert anima.

NOx ista, & purgatio appetitus, ad eam faulta est animæ, ob ingentia bona & commoda, quæ in ea producit (quæuis se illis potius priuari per noctem hæc, sicut diximus arbitretur) vt quemadmodum Abraham fecit conuiuium grande, cum filium suum Isaac ablaçasset: ad eundem modum, lætantur in cælo, quando iam Deus istam educit animam ex infan-

tiæ pannis, ex suisque depositam vlnis proprijs facit gressibus incedere: & tandem subtracto lactis vbere, suaui videlicet ac tenero infantium cibo, panis eam crusta pascit; ac fortium panem, qui in ariditatibus istis ac sensus tenebris, incipit spiritui euacuato, & à succis sensus exsiccatō conferri, facit degustare: qui panis est, infusa contemplatio, de qua sumus locuti. Atque istud est primum præcipuumque emolumentum, quod in hoc statu consequitur anima, ex quo omnia ferme cætera promanant.

Quorum primū est, sui ipsius propriæque miseræ agnitio. Nam præterquam quod vniuersæ gratiæ & fautores quos Deus animæ confert, vt plurimum notitia hac veluti inuoluuntur & imbuuntur, ariditates etiam ipsæ, potentiaturque respectu prioris quam experiebatur affluentia vacuitas, nec nõ ea, quam in rebus bonis sentit difficultas; faciunt eam vilitatem ac miseriam propriam, quam tempore pristinae prosperitatis non animaduertebat, agnoscere. Rei huius eximia in Exodi libro reperitur figura, vbi legimus, quod cum velleret DEVS filios Israel humiliare, ac ad sui ipsorum cognitionem inducere præcepit, vt se vestibus ornamentisque festiuis, quibus ordinariè in deserto utebantur, exuerent, dicens. *Iam nunc depone ornatum tuum &c.* vulgaribusque vos laboratorum induite vestibus, vt agnoscatis qualiter à me tractari digni sitis. Quod perinde est ac si dixisset. Quando quidem ornatus, quo vtimini, cum festiuis sit & iucundus, occasionem vobis præbet, ne ad eam demisse, sicut æquum esset, de vobis sentiat, auferte iam ornata ista: vt deinceps vilius vos indutos considerando, quid sitis, & qua ratione nihil amplius promereamini, agnoscat, Hinc apparet, ex propria miseria agnoscere

Ani-

B.
annis
Cruce

per
ystica
NVT
129

*Primum
obscura
sensus
notitia
emolu-
mentū
est,
propria
miseria
cognitio.*

*Exod. 33.
n. 5.*

Animam, veritatem, quam prius ignorabat. Eo siquidem tempore, quo veluti festi-
uè induebatur, magnam in Deo consolati-
onem, suauitatem, adiumentumque reperi-
endo; maiorem sui ipsius habebat satisfac-
tionem, se aliqua in re Deo obsequi ex-
istimando. Licet enim expressè explicitèq;
ita esse tunc non arbitretur, saltem tamen,
ob satisfactionem, quam in gustu ac suavi-
tate reperit, aliquid huius rei illi adhæret.
At quando istis tribulationis ariditatis,
& derelictionis vestibus induitur, priori
suo obseurato lumine hanc ad eò præ-
stantem, ac necessariam cognitionis prop-
riæ virtutem, verius & integrius obtinet,
nihil iam seipsam reputando, nullamque
sui ipsius satisfactionem admittendo:
iam enim nihil se ex se facere nihilque pos-
se animaduertit. Hanc porò exiguam sui
satisfactionem, afflictionemque quam id-
circo, quia Deo non inferuit patitur: plu-
ris facit & æstimat Deus vniuersis quæ pri-
us faciebat operibus, suauitatibusq; qui-
bus fruebatur, licet illæ sublimissimæ vide-
rentur, & essent. Idque propterea, quia ex
illis plurimæ imperfectionum & ignorantiarum
occasiones in ea oriuntur. Ex isto
autem ariditatum vestitu cognitioneque
propria non ea duntaxat quæ recepsimus,
sed etiam quæ iam dicturi sumus &
multo plura quæ prætermittimus com-
moda, velut ex sua origine fonteque pro-
manant.

NOTA.

Pluris fa-
cit Deus
exiguam
sui ipsius
satisfactio-
nem affli-
ctionemq;
ex eo natâ
quod ei vt
par esset nō
inferuiat
anima,
omnibus
etiam sub-
limissimis
consolatio-
nibus, &c.
& quæ.

Ex primo
emolumē-
to nascitur
maior in
agendo eū
Deo reue-
rentia.

Primo loco prouenit inde animæ
maior in agendo conuersandoque cum
Deo reuerentia, ac vrbinitas, quæ in con-
uersatione cum altissimo, semper requi-
runtur. Quibus tamen in consolationum
ac deliciarum suarum prosperitate, non
vtebatur: fauorem ille Diuinus, quem
experiebatur, reddebat appetitum cir-
ca Deum, aliquo modo magis audacem,
minusq; quam debebat vrbnum. Quem-

admodum accidit Moyfi cum Deum se
alloquentem audisset: gustu enim ap-
petituque eo illectus, nil considerans am-
plius, propius accedere præsumebat: ni-
si illi, vt sese detineret, calcamenta-
que deponeret, præcepisset Deus. Ne
appropies huc, solue calcamentum de pedi-
bus tuis.

Ex quo colligitur, cum quanta vene-
ratione & discretionem cum Deo sic in ap-
petitu nuditate agendum. Vnde post
quam hac in re morem gessisset Moyses,
ita circumspæctus prudensque euasit, vt
non solum accedere, sed ne considerate
quidem ac intueri Deum, eum fuisse au-
sum scriptura dicat. Ablatis enim appeti-
tuum, gustuumque calcamentis, misere-
riam suam coram Deo non mediocriter
cognoscebat; sic enim illum expediebat
affici & sentire, vt diuinos posset audire
sermones. Dispositio etiam quam Deus
contulit Iobo, vt cum eo loqueretur, non
fuerunt delicia & gloria, quibus, vt ipse
met refert, in Deo suo fruebatur, sed misere-
rabilis status ille, ad quem fuit redactus,
cum eum nudum in sterquilinio colloca-
uit derelictum, & ab amicis tuis persecu-
tionem patientem, angustijs amaritudini-
busque plenum, vtriusque postremò sca-
tentem; tunc verò temporis, hocq; modo
altissimus Deus (qui ex stercore erigit pau-
perem) sese illi maiori cum affluentiæ ac
suauitate communicare gloriosum sibi
duxit, profundas sapientiæ suæ sublimi-
tates ei patefaciendo, quod nunquam antea
prosperitatis tempore fecerat.

Hoc loco, eximiam quandam, quæ in
nocte ista appetitusque sensuum aridita-
te reperitur, vtilitatem (iam quod de
ea loquendi nobis sese obtulit occasio)
animaduertere oportet: quod nimirum
in ista obscurâ appetitus nocte (vt
verificetur illud, quod Propheta ait.
Oris-

opierit in tenebris lux tua) illuminat Deus animam, non prapendo illi duntaxat miseræ vilitatisq; ipsius notitiam, sicut diximus: sed etiam immensitatis ac excellentiæ. Nam præterquam quod appetitibus gustibus, ad minuculisque sensibilibus exinctis, liber, purusque remanet intellectus ad veritatem percipiendam (gustus enim & appetitus sensibilis, etiam spiritualium rerum obfascat ac impedit spiritum) angustia quoque ipsæ, sensusq; ariditates illustant & accunt intellectum; quemadmodum Isa. ait: *Vexatio intellectum dabit autem intelligere videlicet faciet, qua ratione Deus animam vacuum & expeditam* (quod ad diuinam illius influentiam obtinendam requiritur) nocte istâ obscurâ sicque contemplatione mediâ, diuinâ suâ sapientiâ supernaturaliter instruit; quod antea propter succos gustusq; prioris minime faciebat. Rem hanc, optime explicat idem Isaï. Propheta dicens: *Quem desine scientiam, & quem intelligere faciet auditum? Ablattatos à lacte, auulses ab vberibus.* Ex quibus verbis colligitur; ad influentiam istam diuinam obtinendam, non tantum primum suauitatis spiritualis lac, vberumq; suauium discursuum à potètijs sensitiuis profectorum, quibus fruebatur anima sultentaculum, disponere: quantum spiritualis suauitatis carentiam & ab vberibus auulsionem.

Quamobrem, ad magnum istam Regem debita cum reuerentia vrbantateq; audiendum, expedit animæ, erectâ admodum, nisi que rei secundum affectum innoxiam manere: quemadmodum de se ait Abacuc. *Super custodiam meam stabo* (hoc est auclendo appetitum) & *figam gradum meum* (hoc est, sensibus non discurrem) & *contemplabor, vt videam, quid dicatur mihi.* Minc itaque constat ex arida nocte istâ primo loco notitiam sui oriri &

ex ea tanquam ex fundamento hanc Dei notitiam. Propterea quippe S. Augustinus dicebat Deo. *Novum me Domine, & cognoscam te.* Vt enim Philosophi dicunt; vnum extremorum recte per aliud cognoscitur.

Vt autem euidentius vim & efficaciam ariditatis derelictionisq; sensitiuæ noctis huius, ad maiorem Dei lucem inducendam, quam hoc loco à Deo suscipere animam asseruimus, demonstrarem: adducâ auctoritatem illam Dauidis, in qua satis apto, insignem quam nox ista ad sublimem hanc Dei notitiam prodacendam, efficaciam habet, declarat verbis istis. *In terra deserta & inuia & inaquosa, sic in Sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam & gloriam tuam.* Res profecto est summa admiratione digna, quod nõ dicat hoc loco Dauid; spirituales delicias & plurimas quibus fuerat fruius suauitates, fuisse sibi media dispositionesque ad diuinam gloriam pernosendam, sed ariditatem, partiq; sensitiuæ derelictionem, & abstractionem; quâ hoc loco, terra deserta, & inaquosa denotat; sed neque dicit; conceptus discursusq; diuinos in quibus multum operæ collocauerat, fuisse sibi viâ ad sentiendam ac intuendam virtutem diuinam: sed potius impossibilitatem conceptû cogitationemq; in Deo defigendi, ac discursus imaginariæ considerationis, (quæ hoc loco per terrâ, inuiam designatur) amplius progrediendi. Itaque nox ista obscura, cum suis ariditatibus & vacuitate, est mediû ad Deum, seq; ipsum cognoscendum: quanquam non cum ea plenitudine, ac copia, sicut in alia spiritus nocte euenire consuevit: nam hæc notitia, est veluti alterius principium.

Elicit præterea anima ex ariditatibus, vacuitateq; noctis istius appetitus, humilitatem spirituales; quæ est virtus, primo capitali vitio, quod diximus esse super-

B.
annis
Cruce

per
ystica
NVI
129

Ps. 62. 3.

Sensitiua
noctu
ius affertus
humilitas
spiritua-
per-
lic.

Et

perbiã spiritualem, contraria. Per quam humilitatem, per dictam notitiam propriam acquisitam, ab omnibus imperfectionibus illis, in quas prosperitatis tuae tempore labebatur, repurgatur. Nam cum ad eò se aridam miserabilemque conspiciat, ne primos quidem cogitationis motus patitur, quibus melius se alijs viuere, aut alios in hoc itinere superare, quemadmodum antea existimare solebat, arbitretur, quin potius è contra, alios melius & perfectius agere cognoscit. Atque hinc exordium sumit proximorum amor; magni enim eos facit, nec amplius eos vt prius consueuerat, cum se feruentiorem, alios verò non item, animo duserat, iudicat: sed miseriam suam solummodo agnoscit, adeoque prae oculis habet, vt nullus ei pateat locus ad eos in quempiam alium conuertendos. Quod mirum in modum, dum in nocte ista verteretur, explicauit David dicens.

Psalm. 38. 3.

Obmutui, & humiliatus sum, & sicut à bonis & dolor meus renouatus est. Hæc idcirco dicit; quia videbatur illi, animæ suæ bona, ad eò fuisse in nihilum redacta, vt non solum, quid de eis loqueretur, non reperiret: sed de alienis etiam bonis, ob dolorem ex cognitione propriæ miseriam ortum, velut mucus sileret. In hoc etiam statu, subiecti ac obediens, in via spiritali efficiuntur. Cum enim tam se miserabiles conspiciant, non tantum se docentes audiunt, sed etiam à quocunque dirigi, & in ijs, quæ sibi agenda sunt instrui, percipiunt; euancescit etiam præsumptio, qua prosperitatis tempore interdum intumescabant. Et tandem eadem occasione vniuersæ imperfectiones, quas dum de spiritali superbia loqueremur attigimus, repurgantur.

Ex hac humilitate proximorum amor nascitur.

Obedientia & subiectio noctu huius efficiuntur.

CAPVT XIII.

De alijs vitijs, quas nox ista sensus obducit animæ.

Quantum verò ad imperfectiones, ex spiritali auaritia ortas spectat, quæ stimulantem animam iam has, iam alias res spirituales cupiebat, & nunquam illic ista vel illa exercitia (ob appetitus auaritatem, & consolationem quam in illis degustabat) sufficiebant: iam in ista arida & obscura nocte, satis bene reformata est. Cum enim eum, quem solebat gustum & suauitatem in huiusmodi exercitijs non reperire, sed potius amaritudinem ac laborem: ad eò illis moderatè vtitur, vt potius eorum defectum & intermissionem possit timere iacturam; quem admodum antea, ob eorum excessum eam patiebatur, quandoquæ ijs, quos Deus in ista collocat nocte, humilitatem, ad bonumque promptitudinem communiter largiatur: id tamen, sine vlla sit suauitate, vt solius Dei intuitu, illud quod ipsis iniungitur, præstent: hocque modo, multis in rebus proprietatem exuunt, eo quod nullam in ipsis inueniant consolationem.

Ad spiritualem porro Luxuriam quod attinet, perspicuum etiam est, per ariditatem istam, sensusque amaritudinem, quam in spiritalibus rebus experitur anima eam ab impuritatibus, quas, dum de vitio isto ageremus, adnotauimus, liberatam euadere: siquidem, vt ibi monuimus, ex suauitate, quæ à spiritu in sensum redundabat, proficiscebantur.

Imperfectiones autem quarti vitij Gulae nimirum spiritalis, à quibus in ista nocte obscura immanis fit anima, legi superius possunt; licet, cum sint proflus innumera, minime

minimè retulerimus vniuersas: quare nec eas hoc loco recensere; cuperem enim, noctis istius tractationi sinem imponere, ut ad aliam transire liceat, in qua grauis magnique momenti, à nobis tradenda est doctrina.

Ad cognoscenda tamen innumera cōmoda, præter iam allata, quæ in nocte ista in vitio spiritualis Gulæ superando consequitur anima, satis sit dixisse eam, ab omnibus ibi recēditis imperfectionibus, alijsque multis & perniciosioribus malis (quæ illo loco minime retulimus) in quæ plures, eò quod non habuerint spiritualem appetitum gulæ spirituales reformatum, & refrænatum (ut nobis experimento constat incurrerunt, liberam & immunem euadere. Cum enim Deus, in secca ista obscuraque nocte, in qua collocat animam, concupiscentiam, & appetitum ipsius taliter refrænauit, ut vix suauitatis & gustibus sensibilibus, siue illi ex superioribus, siue ex inferioribus rebus orientur patet, & inescari possit refrænationē hanc, taliter continet ut sese reformet, mortificet, & secundum concupiscentiam appetitumque componat, ita ut videatur, passionū laarum vires amittere. Ex sobrietate ista spirituali, (præter iam dicta cōmoda) suspenda alia nascuntur in anima, per mortificationem enim appetituum, ac concupiscentiarū, in pace, & tranquillitate spirituali viuit anima: vbi enim appetitus, & concupiscentia rō regnat, nulla interuenit turbatio, sed pax & consolatio diuina viget.

Hinc etiam secundum cōmodum procedit ordinata videlicet Dei memoria cū metu simul ac formidine ne in via spirituali (sicut dictum est) retrocedat. Quæ certè insignis utilitas est, nec ex minoribus ariditatis huius, purgationisque appetitus cōmodis. Purgatur enim anima, & ab

imperfectionibus, quæ illi medijs appetitibus, & affectibus eam ex se obfuscantibus, & obtundentibus adhaerebant, emundatur. Aliud quoque insigne emolumentum ex ista nocte in animam resultat, videlicet, quod simul & semel in virtutibus, sese exercet: cuiusmodi sunt patientia, & longanimitas, quæ egregie in ariditatibus istis & vacuitatibus in spiritualibus exercitijs, absque gustu & consolatioe patienter perseverando, exercentur. Caritas quoque Dei exercetur: quandoquidem non iam gustu & suauitate, quam in opere reperit ad rectè agendam, sed solius Dei intuitu mouetur. Virtus quoque fortitudinis hic exercetur: quoniam in difficultatibus & amaritudinibus istis, quas in operando experitur, vires ex infirmitate elicit, hocque modo fortis efficitur. Et denique in vniuersis virtutibus, tam Cardinalibus, quàm Theologicis & Moralibus, sinceritatem istarum tempore, sese anima exercet.

Quod autem in nocte ista, omnia hæc de quibus nuper diximus, quatuor cōmoda consequatur anima; delectationem nempe pacis, ordinariam Dei memoriam; mundiciem & puritatem ac virtutum, quas nunc recensimus, exercitationem; asserit David experimento proprio, dum in nocte hac versaretur edoctus, hisce verbis: *Renit consolari anima mea, memor sui Dei, & Psal. 76. 3. delectatus sum: & discessi spiritu meo. Confestimque subiungit, & meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopebam spiritum meum: ab omnibus videlicet affectibus & amoribus.*

Ab imperfectionibus quoque, trium aliorum vitiorum spirituum, inuidiæ scilicet, iræ, & acediæ, quas superius enumerauimus in ariditate ista appetitus, repurgatur anima, virtutesque illis contrarias acquirit. Emollita liquidem, & ariditibus istis, ac difficultatibus, alijsque tentationi-

B.
annis
Cruce

pera
ystica
NVI
129

tionibus & tribulationibus, quibus notis huius occasione à Deo exercetur, humiliata anima, mitis & mansueta fit erga Deum, erga seipsam, ac etiam erga proximum, ita ut non iam sibi, cum alteratione seu passione ob defectus proprios irascatur, nec ob alienos, proximis; nec amplius est de Deo modicè, ut prius satisfacta, aut irreverenter, eò quòd non eam citius perefficiat, querulosa.

Nam quòd invidiam concernit, iam in hoc statu, cæteros charitatis amore prosequitur, si enim aliquã habet invidiam non illa, ut antea (quando nimirum alios sibi præferri, ab eisque superari dolebat) vitiosa est. Iam enim hic, tam se miserabilè agnoscens, palmã eis tribuit. Quòd si aliqua invidia tãgitur, si tamè tangitur, ea virtuosa est, desiderando videlicet ipsos imitari; quòd certè insignis est virtutis.

Sed neque acedia tãdinaq; quæ in hoc statu, spiritualium rerum respectu patitur, vitiosa sunt, sicuti antea. Priora enim tãdia, ex spiritualib. quibus interdum fruebatur, vel certè si eis carebat, frui conabatur; consolationibus & gustibus, procedebant. At ea, quæ in hoc statu sustinet anima, haudquaquam ab ista gustus imbecillitate nascuntur; Deus siquidem iam illi, omnium rerum gustum; in ista appetitus purgatione abstulit.

Præter recensita iam commoda alia prorsus innumera, sic à contemplatione ista mediante, adipiscitur anima. Nam in medijs angustijs & ariditatibus istis, sæpe (cum de hac re minus cogitat) spiritualem suavitatem, & amorem purissimum, necnon spirituales notitias interdum admodum delicatas (quarum quælibet longe maioris est utilitatis ac pretij omnibus quos prius degustaverat favoribus) communicat illi Deus. Quanquam anima à

principio minimè ita se rem habere arbitretur: delicatissima siquidem est spiritualis influentia, quæ quam sensus non attingit hoc loco confertur.

Postremò, quoniam in hoc statu, ab affectibus & appetitibus sensitivis repurgatur anima, spiritus libertatem cõsequitur, in qua duodecim Spir. S. fructus acquiruntur. Hic etiam à tribus inimicis, Dæmone scilicet, mundo, & carne stupendo planè modo fit immunis. Exincto enim sensitivo rerum omnium sapore & gustu, nulla Dæmoni, mundo, aut sensualitari suppetunt arma & vires, quibus spiritum aggrediantur.

Ariditates itaque istæ id efficiunt ut patre Deum diligat anima: quandoquidem non iam amplius gustu ac delectatione boni operis ad operandum stimulari, sicuti quando suavitatibus affluēbat, fortassis accidebat: sed Deo duntaxat rem gratam præstandi, desiderio. Efficitur etiam minimè præsumptuosa, nec sibi ipsi placens: quemadmodum prosperitatis tempore forte esse consueverat: sed potius fit timida, & sibi ipsi diffidens, nullamque sui ipsius satisfactionem, seu complacentiam admittens: quibus in rebus. Timor Sanctus, qui auget & conservat virtutes, consistit. Extinguit præterea ariditas ista, concupiscentias, naturæque vigores, sicuti dictum est. Nam in hoc statu, præter suavitatē & gustum quem interdum ex se infundit Deus animæ, miraculo simile est, si ipsa gustum, & consolationem aliquam sensibilem in opere aliquo, & spirituali exercitio, industriã suã reperiret, quemadmodum superius dictum est.

Crescit etiã in ista sicca nocte, Dei sollicitudo, & gratum illi præstandi obsequium, anxietas. Cum. n. sensim sensualitatis vbera, quibus nutrebat & alebat appetitus, quibus inhærebat arefiant; sola Deo

oble-

obsequendi anxietas in sicco, & nuda remanet; quod certe Deo gratissimum est, cum dicat Dauid. *Sacrificium Deo spiritus contritibulus.*

Cum itaque cognoscat anima in ista sicca purgatione, quam transiit; se tam multa, tamque pretiosa (sicut hic retulimus) beneficia ac commoda obtinuisse; late in hoc, quem dilucidamus cantu subiungit.

*O sortem fortunatam,
Exeat, nec sui obseruata.*

Hoc est: laqueos, appetituum & affectionum sensitiuarum seruitutem euasi. *Nec sui obseruata.* hoc est, tres praefati inimici me impedire haud potuerunt. Qui quidem inimici (sicut diximus) appetitibus; gustibusque illaqueant Animam, eamque ne ex se ipsa egressa ad perfecti amoris Dei libertatem euolet, remorantur, sine quibus etiam nequeunt ipsi inimici (vt dictum est) eam impugnare.

Vnde pacatis & tranquillatis continuæ mortificationis studio, quatuor Animæ Passionibus, quæ sunt, Gaudium, dolor, spes & timor: consopitis etiam per siccitates ordinatas naturalibus appetitibus; cessante etiam ab opere sensuum & potentiarum interiorum harmonia, & à suis operationibus discursiuis (quæ sunt, vniuersam inferioris animæ partis vulgus) quiescente; nequaquam inimici isti hanc spirituales libertatem præpedire valent; vnde & quæta, ac tranquillata remanet domus, quemadmodum versu sequenti dicitur.

CAPVT XIV.

In quo vltimus primi cantus versus elucidatur.

*Cum esset iam domus mea
tranquillata.*

PAcata iam, ista sensualitatis domo, (hoc est,) eius mortificatis passionibus; concupiscentijs extinctis, appetitibusque; media ista felici sensitiuæ purgationis nocte tranquillatis, & consopitis, egressa est anima, ad iter spiritus, quod proprium eorum est, qui iam profecerunt; & alio nomine illuminatiua, seu contemplationis infuse via appellatur, auspicandum; per quam contemplationem pascit ex se reficitque Deus animam, absque discursu, aut actiua ipsius animæ cooperatione.

Talis itaque est (sicut eam descripsimus) (nox & purgatio sensus, quæ in illis, qui postmodum in aliam multo difficiliorem ac molestiorem spiritus noctem ingressuri sunt, vt ad diuinam cum Deo vniuersam amoris perueniant (non enim omnes, sed vt plurimum pauciores eam attingunt) solet grauius tribulationibus, tentationibusque; sensitiuis, multo tempore durantibus associari; quamuis in quibusdam diutius durent, quam in alijs.

Nonnullis enim, Angelus Satanæ, spiritus nimirum fornicationis immittitur, qui eorum sensus, abominandis validisque tentationibus flagellet; & spiritum sordis aduertentijs, imaginationem autem, visibilibus admodum representationibus excruciet; quod illis interdum grauius est tormentum morte ipsa.

Nonnullam etiam nocti isti spiritus blasphemæ superadditur, qui omnibus eorum conceptibus & cogitationibus, per intolerandas blasphemias sese interponit & immisceet; quæ tanta interdum cum violentia imaginationi suggeruntur, vt quasi eas verbis efferre compellantur, qua in te non leuem patiuntur cruciatum.

Interdum alius execrabilis spiritus illis immittitur (quem spiritum vertiginis appellant) vt eos exerceat, qui taliter illo-

E 3 rum

B.
annis
Cruce

pera
ystica
NVI
129

Solent flatus istius homines fornicationis spiritus affligi.

Spiritus etiam blasphemiam.

Spiritus etiam vertiginis.

rum sensum obscurat, ut mille eos repleat serupulis perplexitatibusque ipsorum iudicio tam intricatis, ut nulla unquam in re satis sibi facere valeant, nec iudicium suum, consilio conceptumque alicuius accommodare & submittere; qui certe spiritus est vnus, ex grauioribus noctis huius stimulis, & horroribus illis, qui in spiritali nocte eueniunt proximus.

Tempestates ac tribulationes has, in nocte ista, & purgatione sensitua regulariter immittit Deus illis, quos postmodum in nocte alia collocaturus est (quamuis non omnibus pateat ad eam aditus (ut hac ratione puniti & colaphizati, se se exercent, sensusque ac potentias vnioni diuinæ sapientiæ, quæ ibi illis conferri debet, disponant, & adaptent. Nisi enim anima tentata, exercitata, & tribulationibus ac tentationibus probata sit, nequit sensus ipsius attingere sapientiam. Propterea enim dicit Ecclesiasticus. *Qui non est tentatus quid scit? Qui non est expertus, pauca recognoscit.* Cui veritati optime suffragatur Hieremias dicens. *Castigasti me, & eruditus sum.* Maximè autem proprius castigationis huius modus, ad sapientiam assequendam, tribulationes sunt interiores, quas hoc loco descripsimus: ipsæ enim sensum ab omnibus gustibus ac consolationibus, quibus ob debilitatè naturalè erat addictus efficacius repurgant: in quibus etiam serio humiliatur anima, ut ad futuram exaltationem præparetur.

Iam verò quanto tempore in isto ieiunio, sensusque penitentiæ detineatur anima, nihil certi affirmari potest; non enim vno eodemque modo cum omnibus agitur, nec easdem omnes patiuntur tentationes; nos enim hæc diuina mensu-

rantur voluntate, secundum quod plus vel minus quilibet habet imperfectionis repurgandæ, & etiam secundum vnionis amoris gradum, ad quem animam Deus euehere vult, illam intensius vel remissius maiori vel minori humiliat tempore.

Illos qui capaces sunt, viribusque maioribus ad onus sustinendum sunt præditi, intensius & citius purgat; debiliores autem, remissè admodum ac exiguis tentationibus, idque multo tempore; in nocte hæc exerceat, præbetque illis ut plurimum sensus reflectiones ne retrocedant, vnde & serò ad perfectionis puritatem in hac vita perueniunt: & nonnulli ipsorum nunquam, qui homines, nec in nocte ista omnino versantur, nec omnino extraliam sunt: quamuis enim ad vltiora non progrediatur; tamè ut in humilitate propriaque cognitione, conseruentur, exerceat illos Deus aliquibus diebus, in liccitatibus, & tentationibus istis, & ne despondentes animum, ad mundi solatia requirenda redeant, intercalatis temporibus, consolationibus illis succurrit. Alijs debiliores adhuc animabus interdum sese abscondit Deus, & quodammodo occultat, ut illas in suo amore exerceat; nam sine huiusmodi repulsis ad Deum propius accedere non addicerent. Verum animæ, ad tam felicem ac sublimem statum, cuiusmodi est vnio amoris transitura, licet quam celeritè à Deo deducatur, multo regulariter tempore, in ariditatibus istis manere solent, quemadmodum experientia docuit. Finem itaque huic Libro imponendo aggrediamur iam secundæ Noctis tractationem.

Nisi anima tentata sit ac tribulationibus probata, nequit sensum ipsius attingere sapientiam. Propterea enim dicit Ecclesiasticus. *Qui non est tentatus quid scit? Qui non est expertus, pauca recognoscit.* Cui veritati optime suffragatur Hieremias dicens. *Castigasti me, & eruditus sum.* Maximè autem proprius castigationis huius modus, ad sapientiam assequendam, tribulationes sunt interiores, quas hoc loco descripsimus: ipsæ enim sensum ab omnibus gustibus ac consolationibus, quibus ob debilitatè naturalè erat addictus efficacius repurgant: in quibus etiam serio humiliatur anima, ut ad futuram exaltationem præparetur.

LIBRI PRIMI NOCTIS OBSCURÆ
FINIS.